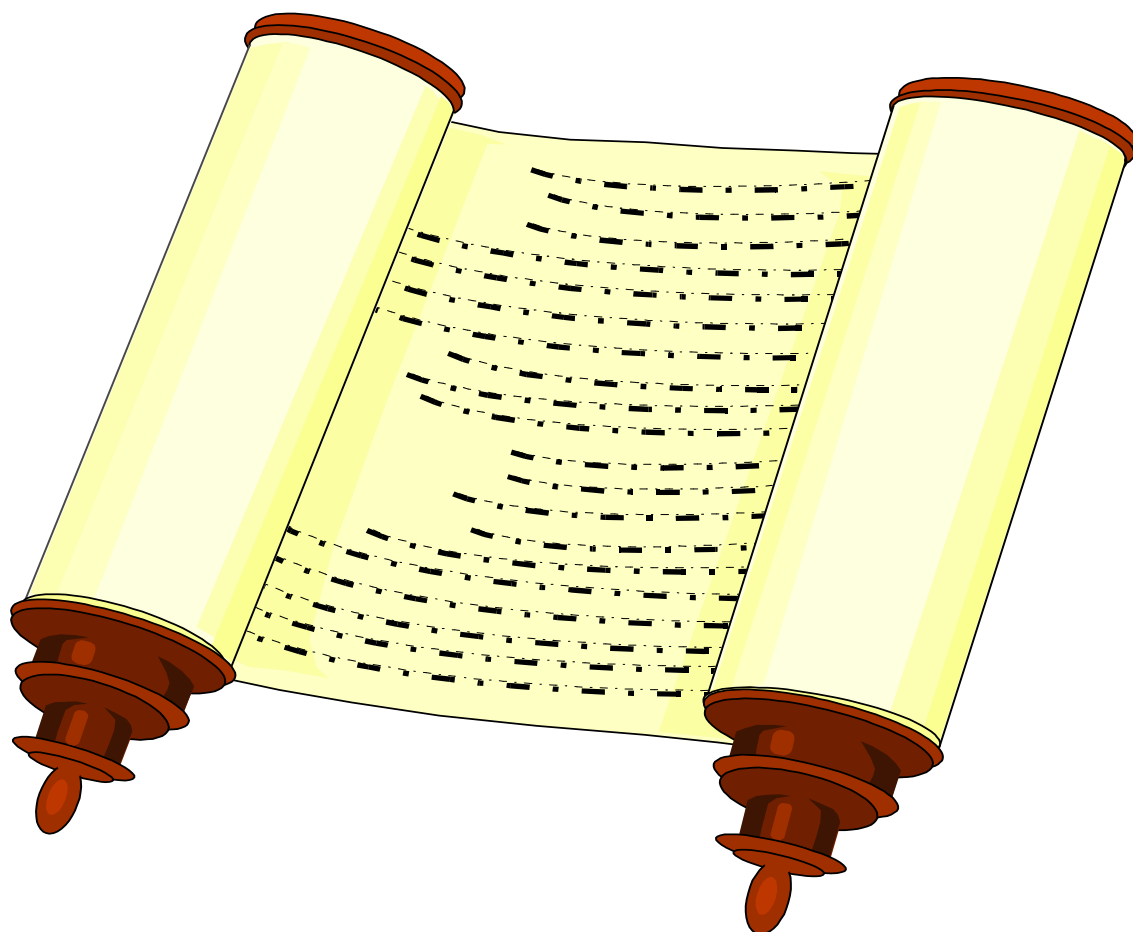

”בני ציון”

פרד”ס התורה

פשוט וברור

“כֹּה אָמַר ה' זְכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבֵּת כָּל־יְלֻדְתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאַרְצָךְ לֹא זְרוּעָה” (מתוך ההפטרה)

פְּרֻשֵׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:06

עֶרֶב שַׁבַּת יו' טַבַּת תִּשְׁע"ד (20.12.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:19

הַפְּטָרָה: “דְּבַרֵי יְרֵמְיָהוּ” (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

“בְּנֵי צִיּוֹן”

“בְּתִיָּה בַת פְּרָעָה הִיא גִלְגּוּל חוּהָ” (הרמ"ע מפאנו זיע"א)

עַל הַפְּתוּב: “וַתֵּרָא אֶת הַתְּבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת אֲמָתָהּ וַתִּקְחָהּ”, שׁוֹאֲלִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל: מִדּוּעַ דּוֹקָא בְּתִיָּה בַת פְּרָעָה הִיא זֹו שְׁזָכְתָה לְהַצִּיל אֶת מֹשֶׁה רַבְּנּוּ?

הַגַּה"ק הַרְמ"ע מִפְּאָנוּ זִיע"א כּוֹתֵב בְּסִפְרוֹ “גִּלְגּוּלֵי נְשָׁמוֹת” (סִימָן קמג): “בְּתִיָּה בַת פְּרָעָה הִיא גִלְגּוּל חוּהָ. וּלְפִי שְׁחוּהָ הִיְתָה יָצִיר כַּפִּיּוֹ שֶׁל הַקַּב"ה, נִקְרָאת עֵתָה ‘בְּתִיָּה’ – לְשׁוֹן בַּת יְהוָה (=דְּהִינּוּ, בְּתוֹ שֶׁל הַקַּב"ה שֶׁיָּצִיר אוֹתָהּ בְּהִיּוֹתָהּ חוּהָ). וְכֵן כְּתֹב רַבְּנּוּ הָאֲרִיז"ל בְּ”סֵפֶר הַגִּלְגּוּלִים” (פֶּרֶק טז): “בְּתִיָּה גִלְגּוּל חוּהָ. וּלְפִי שְׁחוּהָ הִיא יָצִיר כַּפִּיּוֹ שֶׁל הַקַּב"ה...נִקְרָאת עֵתָה בַת יְהוָה”.

עוֹד מְבָאָר רַבְּנּוּ הָאֲרִיז"ל בְּ”לְקוּטֵי תוֹרָה” (“כִּי תִשָּׂא”): “דַּע, שְׁמֹשֶׁה הִיָּה בְּחִינַת אָדָם (ה)רְאִישׁוֹן. וְכִמוֹ שְׂאָדָם (ה)רְאִישׁוֹן הִיָּה כּוֹלֵל אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת בְּעוֹלָם, כֵּן מֹשֶׁה (הוּא) שְׁקוּל כָּכֵל יִשְׂרָאֵל”.

בְּעֵינֵינוּ זֶה כְּתֹב רַבֵּי נֵתָן שְׁפִירָא (בְּהַגְהַת מֵהַרנ"ש): “וּלְפִי שְׁחוּהָ גְרָמָה מִיְתָה לְעוֹלָם, לְכֵן עֵתָה, עַל-יְדֵי שְׁהִיְתָה מְצַלָּת אֶת מֹשֶׁה מִן הַמִּיְתָה, גְרָמָה הִיא שְׁבַטְלָה הַגְּזִירָה שֶׁל ‘כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיְאָרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ’, וְנִצְלוּ עַל-יְדֵהּ (=בְּזָכוֹתָהּ) כְּמָה וְכְמָה נְפֻשׁוֹת מִן אוֹתָהּ הַמִּיְתָה, וְנִשְׁאָרוּ בְּחַיִּים”.

וְכוֹנְתוֹ שֶׁל רַבֵּי נֵתָן הִיא עַל הַגְּמָרָא (סוֹטָה יב), שְׁלֹאֲחֵר שְׁהִנִּיחָה יוֹכְבֵּד אֶת מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הַיְאֹוֹר, נִתְבַּטְּלָה גְזִירַת פְּרָעָה עַל יְלָדֵי יִשְׂרָאֵל. וְכַפִּי שְׁמוּבָא בְּגְמָרָא (סוֹטָה יב, מְתוּרָגִים): כַּאֲשֶׁר רָאוּ הַמְּצָרִים שְׁמוּשִׁיעֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לֹקָה בְּמַיִם, עֲמָדוֹ וְגִזְרוֹ “כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיְאָרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ”. וְהִנֵּה, כִּינּוֹן שְׁהִנִּיחָה יוֹכְבֵּד אֶת מֹשֶׁה בְּתוֹךְ הַיְאֹוֹר, אָמְרוּ הָאֲצַטְגָּנִים: “אִין אָנוּ רוֹאִים יוֹתֵר אֶת הַסִּימָן שְׁמוּשִׁיעֵן שֶׁל יִשְׂרָאֵל לֹקָה עַל הַמַּיִם”, וּמִיָּד בְּטָלוּ אֶת הַגְּזִירָה שֶׁל “כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד...”.

וּמֵעַתָּה יָאִיר לָנוּ לְהַבִּין, מִדּוּעַ דּוֹקָא בְּתִיָּה בַת פְּרָעָה הַשְּׁתַדְלָה לְהַצִּיל אֶת מֹשֶׁה, גִּלְגּוּלוֹ שֶׁל אָדָם. שְׁכֵן, בְּתִיָּה בְּקִשָּׁה לְתַקֵּן בְּכַף אֶת מֶה שְׁגָרְמָה בְּגִלְגּוּל הָרְאִישׁוֹן מִיְתָה לְאָדָם הָרְאִישׁוֹן, כַּאֲשֶׁר אָכְלָה מֵעֵץ הַדַּעַת, וְנִתְנָה גַם לְאָדָם לְאָכּוֹל מִמֶּנּוּ, כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (בְּרֵאשִׁית ג, ו): “וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל...וַתִּקַּח מִפְּרִיו וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם לְאִשְׁתָּהּ עִמָּה וַיֹּאכְלוּ”.

וְלָכֵן, כַּאֲמֹר, הַשְּׁתַדְלָה בְּכָל כּוֹחָהּ לְהַצִּיל אֶת מֹשֶׁה (גִּלְגּוּל אָדָם הָרְאִישׁוֹן) מִמּוֹת לְחַיִּים. זֹאת וְעוֹד, עַל-יְדֵי חֲטָא עֵץ הַדַּעַת גְרָמָה חוּהָ מִיְתָה לֹא רַק לְאָדָם הָרְאִישׁוֹן, אֲלָא לְכָל הַנְּשָׁמוֹת שְׁהִיוּ כְּלוּלוֹת בּוֹ, וְכַתּוּבָא מְכַף נִתְגַלְגְּלוּ כָּל אוֹתָן נְשָׁמוֹת לְמְצָרִים, כְּדִי לְהוֹדִיכָם בְּכּוֹר הַבְּרִזָּל. עַד שְׁבָא מֹשֶׁה, גִּלְגּוּלוֹ שֶׁל אָדָם הָרְאִישׁוֹן, וְהוֹצִיאָן מֵאִפִּילָה לְאוּרָה, וְנִתָּן לָהֶם אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה. נִמְצָא מְכַל זֶה, שְׁכַדֵּי לְתַקֵּן אֶת כָּל הַנְּשָׁמוֹת שֶׁנִּפְגְּמוּ עַל-יְדֵי חוּהָ בְּחֲטָא עֵץ הַדַּעַת, הִיְתָה צְרִיכָה בְּתִיָּה גִלְגּוּל חוּהָ, כְּדִי לְהַצִּיל אֶת מֹשֶׁה רַבְּנּוּ, שְׁהִיָּה גִלְגּוּל אָדָם.

עַל-פִּי הָאֲמֹר, יָאִיר לָנוּ לְהַבִּין מֶה שְׁכַתּוּב: “וַתֵּרָא אֶת הַתְּבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח אֶת אֲמָתָהּ וַתִּקְחָהּ”. וְדַרְשׁוּ חוּ"ל בְּגְמָרָא (סוֹטָה יב), שְׁ”אֲמָתָה” הִיא מְלִשׁוֹן יְדָה/אֲמָה, וְשִׁפְשֻׁטָה אֶת יְדָה לְהַצִּיל אֶת מֹשֶׁה, וְנִעֲשָׂה לָהּ נֶס וְנִשְׁתַּרְבְּבָה (=הַתְּאָרְכָה) יְדָה עַד הַתִּיבָה שֶׁל מֹשֶׁה, שְׁהִיְתָה רְחוּקָה בְּתוֹךְ הַיְאֹוֹר. (מְעַנֵּין, שְׁהַמְלָה “חוּהָ” מוֹפִיעָה כְּאֵן בְּפִסּוּק בְּדִילוּג שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת לְמִפְרָע “וַתֵּרָא אֶת הַתְּבָה בְּתוֹךְ הַסּוּף וַתִּשְׁלַח”).

לְפִי זֶה יֵשׁ לוֹמֵר, שְׁהִיּוֹת וּבְחֲטָא עֵץ הַדַּעַת כְּתוּב: “וַתִּקַּח מִפְּרִיו וַתֹּאכַל וַתִּתֵּן גַּם לְאִשְׁתָּהּ עִמָּה וַיֹּאכְלוּ”, דְּהִינּוּ, שְׁחוּהָ הַשְּׁתַמְשָׁה עִם יְדָה כְּדִי לְקַחַת מִפְּרִי עֵץ הַדַּעַת, לְאָכּוֹל וְלִתֵּת גַּם לְאָדָם הָרְאִישׁוֹן, וְעַל-יְדֵי כֵךְ גְרָמָה לוֹ לְמִיְתָה – לְכֵן, כְּדִי לְתַקֵּן עֵינֵינוּ זֶה כְּתוּב “וַתִּשְׁלַח אֶת אֲמָתָה” – פִּשְׁטָה אֶת יְדָה בְּמִסִּירוֹת-נִפְשׁ, כְּדִי לְהַצִּיל אֶת מֹשֶׁה, גִּלְגּוּל אָדָם הָרְאִישׁוֹן. וְאֵף שְׁבִדְרָךְ הַטְּבַע לֹא יְכַלָּה לְהַגִּיעַ עַד לְתִיבָה, נִתְקַיֵּם בָּהּ הַכְּתוּב (שְׁפַת קֹד): “הִבָּא לְהִיטְהֵר מִסִּיעִים אוֹתוֹ”, וְנִעֲשָׂה לָהּ נֶס, שֶׁנִּשְׁתַּרְבְּבָה יְדָה הַרְבֵּה, כְּדִי לְסַיֵּעַ לָהּ לְהַשְׁלִים אֶת תִּיקוּנָהּ, וְלְהַצִּיל אֶת מֹשֶׁה.

ועתה, בא וראה, שעל-פי האמור יאיר לנו גם להבין מדוע השתדלה בתיה כל-כך לשכור מינקה מן העבריות למשה רבנו, ולא כפתה עליו לינוק חלב מן המצריות, כפי שכתוב (שמות ב, ז): "ותאמר אחתו אל בת פרעה האלף וקראתי לך אשה מינקה מן העברית ותינק לך את הילד? ותאמר לה בת פרעה לכי, ותלך העלמה ותקרא את אם הילד". לפי האמור הביאור הוא, שהיות ובגלגול הראשון **החטיאה** חוה את האדם **באכילת איסור**, כאשר נתנה לו מעץ הדעת, לכן עתה הקפידה בתיה (גלגול חוה), להאכיל את משה (גלגול אדם הראשון) **באכילת היתר** – רק חלב של אם יהודית. (אף שלפי ההלכה מותר לתינוק יהודי לינוק מאם נוכריה, אך מפל מקום אין ראוי לעשות כן, כפי שמוכח בשלחן ערוך (יו"ד סימן פא, ס"ז בהג"ה): "חלב כותית כחלב ישראל. ומפל מקום לא יניקו תינוק מן הכותית אם אפשר בישראלית, דחלב כותית מטמטם הלב".

מעתה יומתק לפי זה להבין מה שאמרו חז"ל, שבתייה בת פרעה לא טעמה טעם מיתה, ונכנסה בחיים לגן עדן, כמבואר במדרש (משלי לא): "ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחזק לנערותיה" – זו בתיה בת פרעה ("לביתה" אותיות לבתייה), גויה היתה ונעשתה יהודית, והזכירה שמה (= "באשת חיל") בין הכשרות, בשביל שעסקה במשה. לפיכך זכתה ונכנסה בחיים לגן עדן".

לפי האמור יש לומר, שעל-ידי שהצילה בתיה את משה, גלגול אדם הראשון, ממות לחיים, תקנה בכך מה שהביאה מיתה על אדם הראשון ועל כל העולם, וחזרה להיות בבחינת חוה שלפני **חטא** עץ הדעת, שאז לא נגזרה עליה מיתה, ולכן זכתה להיכנס בחיים לגן עדן.

ועל-כך רמז הפתוב: "ותשלח את אמתה". **"אמתה"** בגמטריה **"מות"** – שעל-ידי ששלחה את ידה כדי להציל את משה, שלחה מעצמה את המות, ונכנסה בחיים לגן עדן. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פניחס פרידמן) **"יהי רצון שלא אכעס ושלא אכעיסך"**

בספר "אהבת מישרים" כתב, שמלחמת העולם הראשונה פרצה בתשעה באב בשנת תרע"ד, והסתיימה כעבור ארבע שנים, בהשאיירה אחריה מליוני הרוגים ופצועים.

ומדוע פרצה המלחמה הזאת? את הסיבה הנוראה גלה אחד השרים דאז, שהיה בסוד הענינים, וכך ספר: בשנת 1914 למנינם, נהל שר החוץ הרוסי סזנוב משא ומתן עם ממשלת גרמניה על המתחות בגבולות בין הצדדים. הגרמנים דרשו ממנו שרוסיה תבטל את הגיוס הצבאי שהחלה בו. אלא שדרישה זו באה ברגע הכי לא מתאים. מדוע?

השר הרוסי סזנוב היה ידוע בתאורו לדגים בצורה חולנית ויוצאת מן הפלל. והנה, לרוע המזל, באותו היום המשרתת הקדיחה את תבשילו, והדגים נשרפו קצת בטיגון. השר רתח וזעם על המשרתת, והפעס אחז בו בכל פינה, ודעתו כמעט נטרפה עליו. בדיוק באותם רגעים קבל הוא טלפון מהשר הגרמני, לגבי המשך ניהול המשא ומתן. והנה, מחמת שהשר היה רותח באותם רגעים, דעתו לא היתה צלולה עליו, והוא השיב בטלפון את תשובותיו בזעם, בכעס רב ובתסכול.

השר הגרמני, שלא ידע את מקור כעס השר הרוסי על המשרתת שלו, לא טמן ידו בצלחת, והשיב לשר הרוסי בכעס ובחמה. ותכף באותו לילה פרצה מלחמת העולם הראשונה, שהקיפה מדינות יותר מחצי כדור הארץ, ונהרגו בה 18.5 מליון בני אדם, שמחציתם היו אזרחים ולא חילים. והכל בגלל כעס על דגים שנשרפו...

ולכן היה מתפלל התנא הקדוש רבי עקיבא בן יוסף, זכותו תגן עלינו, בכל יום: "יהי רצון שלא אכעס ושלא אכעיסך". וגם אנחנו חייבים להתפלל על-כך בכל יום ויום ובכל עת ועת... ואיך אתה מתכוון לקבלת שבת?

מספרים על אדם שבא לפני הגאון רבי איזיק שר זיע"א, והתלונן, כי בכל ערב שבת נופלת קטטה בתוך ביתו, הוא מצידו משלים את כל ההכנות לשבת בשעה מוקדמת, אך אשתו עוסקת במלאכה עד הרגע האחרון. שאל רבי איזיק: "ואיך אתה מתכוון לקבלת שבת?". "ברוך ה', כבר מחצות היום אני לאחר הרחצה, לובש בגדי שבת. לאחר מכן מתישב ולומד 'שנים מקרא ואחד תרגום', שיר השירים, ומקבל שבת מלכתא" – השיב האיש בסיפוק. אמר לו רבי איזיק: "אם לעצתי תשמע, דחה בשעה את לבישת בגדי השבת, עזור לאשתך בהכנת השבת, וכשתבוא שעת הדלקת נרות, תאמר לה בניחותא 'הדליקי את הנר', ותבוא עליך הברכה, ושלוש בית ישכון בביתך..."

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וַיֵּשֶׁב מֹשֶׁה אֶל ה' וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי לְמָה הִרְעַתָּה לְעַם הַזֶּה לְמָה זֶה שְׁלַחְתָּנִי" (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

על גדולתו, נאמנותו ודבקותו של משה רבנו, עליו השלום, בה' יתברך אין לנו עדות טובה יותר מזו של הקב"ה בכבודו ובעצמו, המעיד על משה, ואומר (במדבר יב, ז): "לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא, פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידת ותמנת ה' יביט".

אולם, כידוע, היו כמה דברים שעשה משה רבנו, עליו השלום, שלמרעית-עין נראים כעין פגם של משה בנאמנותו בה' יתברך. ולכן, צריכים אנו להבין ולישב את אותם דברים, שבודאי רק נראים לנו כעין פגם, שהרי, כאמור, הקב"ה העיד על משה רבנו ש"בכל ביתי נאמן הוא".

הנה, כבר בשליחותו הראשונה של משה אנו נתקלים בדברים שאומר משה לה', הנראים לנו פתעומת: כאשר הקב"ה שלח אותו לדבר אל פרעה, כדי להוציא את ישראל ממצרים, ופרעה, לא רק שלא שמע בקולו של משה להוציא את ישראל ממצרים, אלא עוד הכביד את ידו על ישראל, וצוה לנוגשים ולשוטרים: "לא תאספון לתת תבן לעם...תכבד העבדה על האנשים". כשחזר משה משליחותו, שנכשלה לכאורה, התלונן על-כך לפני הקב"ה, ואמר: "אדני למה הרעתה לעם הזה למה זה שלחתני. ומאז באתי אל פרעה לדבר בשמך הרע לעם הזה והצל לא הצלת את עמך".

ולכאורה יפלא מאד על משה רבנו, אדון כל הנביאים, איך הרהר אחר מידותיו של הקב"ה, ושאל: "למה הרעתה לעם הזה?" הלא, כאמור, הקב"ה משבח את משה, ומעיד עליו "בכל ביתי נאמן הוא"?

כדי להבין זאת, נקדים לבאר את דברי רש"י זצ"ל בפרשת "שמיני", על הכתוב (ויקרא ט, ז): "ויאמר משה אל אהרן, קרב אל המזבח...". ופרש שם רש"י: "שהיה אהרן היה בש(=מתביש) וירא מלגשת (אל המזבח). אמר לו

משה: למה אתה בש? לכך נבחרת!". וצריכים אנו להבין, על מה ולמה היה אהרן בש וירא לגשת אל המזבח?

אומרים על כך המפרשים, אהרן הכהן היה מתביש וירא לגשת אל המזבח מפיון שחשב שהוא גרם לישראל לעשות את העגל, וכמו שאמר למשה (שמות לב, כד): "ואמר להם למי זהב התפרקו ויתנו לי ואשלכהו באש ויצא העגל הזה". אם כן, איך הוא יוכל להקריב קרבנות לכפר על העם?

על דבריו אלה השיב לו משה רבנו: "למה אתה בש? לכך נבחרת!". ושוב, הפלא ופלא, וכי דוקא משום שאהרן עשה את העגל נבחר הוא להיות כהן גדול ולהקריב קרבנות על המזבח לכפר על העם? וגם צריכים אנו ביאור, למה באמת סבב מסובב כל הסיבות, הבורא יתברך שמו, שחטא העגל יעשה דוקא על-ידי שיתופו של אהרן

כהן הגדול? הלא כתוב (משלי יב, כא): "לא יאנה לצדיק כל און".

כדי להבין כל זאת, נקדים הקדמה נפלאה מקדוש ישראל הבעש"ט הקדוש זיע"א, הקדמה השופכת אור בהיר להבין כמה דברים הנראים לנו תמוהים וסתומים.

אומר הבעש"ט, אמרו חז"ל בגמרא (ראש השנה כט): "זה הפלל, כל שאינו מחייב בדבר, אינו מוציא את הרבים ידי חובתו". הנה, ידוע שתכלית עבודת הצדיק בעולם הזה היא להתזיר את ישראל בתשובה, ולקרובם לאביהם

שבשמים. אבל פלל גדול הוא שהצדיק אינו יכול להעלות את ישראל ולהתזירם בתשובה, אלא אם יש לו ירידה קצת, להיות מחייב באותו דבר שהוא מעין הפגם של ישראל. ורק כאשר הוא מחייב מעין פגם זה, כאשר הוא מתעלה לתקן את עצמו, יכול הוא להעלות עמו גם את ישראל בסלם העולה בית-אל.

וזהו ביאור המשנה: "זה הפלל, כל שאינו מחייב בדבר" – צדיק שהוא נמצא למעלה, ואינו מחייב בדבר" – בדבר שהוא מעין פגם ישראל – אינו מוציא את הרבים ידי חובתו" – אינו יכול להוציא את הרבים "ידי חובתו"

– מהחובות והעונות שנתחייבו בהם. (ספר בעל שם טוב פרשת "אחרי מות").

לפי זה מובן היטב, מדוע סבב הקב"ה כן, שאהרן הכהן יגרום לכאורה לעשית העגל. שהרי, אהרן עתיד להיות כהן גדול, שיביא קרבנות לכפר על חטא העגל ועל שאר החטאים, כנזכר בפרשת "שמיני" – לכן, דוקא הוא

הִיָּה זֶה שְׁצַרְיָד (בְּלִי כּוֹנֵה) לְהַשְׁתַּתֵּף בְּחֹטֵא הָעֵגֶל, כְּדֵי לְהִיּוֹת "מְחִיב בְּדָבָר" – שָׁכַן, רַק כִּי יוּכַל לְהוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָם. וְכִּי גַם מוּבְנֵת הַיֵּטֵב תְּשׁוּבָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן, שֶׁהִיָּה בִּשְׂוֹר מְלַגְשֵׁת אֶל הַמִּזְבֵּחַ (כִּיּוֹן שְׁחָשֵׁב שֶׁהוּא גֵרֵם לְחֹטֵא הָעֵגֶל). עַל-כֵּן אָמַר לוֹ מֹשֶׁה רַבְּנוֹ: לָמָּה אַתָּה בֹשׂ? אֲדַרְבָּא, בְּגִלְלֵי שֶׁהַשְׁתַּתֵּפָה בְּחֹטֵא הָעֵגֶל, וְהִיָּה זֶה מְשֻׁמִּים שֶׁתְּהִיָּה מְחִיב בְּדָבָר, לְכֵן נִבְחָרְתָּ לְהִיּוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל – כְּדֵי שֶׁתּוּכַל לְהוֹצִיא אֶת הָרַבִּים יְדֵי חוֹבָתָם.

עַל-פִּי הַקְּדָמָה נִפְלְאָה זֶה, מִבְּאֵר תְּלִמִּידוֹ שֶׁל הַבַּעַשׂ"ט הַקְּדוֹשׁ מֶה שֶׁמְצַאנוּ אֵצֶל אֲדוֹן כָּל הַנְּבִיאִים, מֹשֶׁה רַבְּנוֹ, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, שֶׁבִּירִידָתוֹ מִהָרַם סִינֵי עִם לִוְחֹת הַבְּרִית, רָאָה אֵיךְ עָשׂוּ הָעַם אֶת הָעֵגֶל, וְהַשְׁתַּחֲוּוּ לוֹ, חָרָה אָפּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וְשָׁבַר אֶת הַלִּוְחֹת, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ל"ב, י"ט): "וַיְהִי כַּאֲשֶׁר קָרַב אֶל הַמִּחֲנֶה וַיִּרְא אֶת הָעֵגֶל וּמַחֲלֹת וַיַּחַר אַף מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלְּחָת וַיִּשְׁבַּר אֹתָם תַּחַת הָהָר". וְלִכְאוּרָה, הַפְּלֵא וּפְלֵא. שָׁכַן, מֶה רָאָה מֹשֶׁה רַבְּנוֹ לְשַׁבֵּר אֶת לִוְחֹת הַבְּרִית שֶׁנִּתְּנָן לוֹ הַקַּב"ה?

אֲלָא שֶׁהַעֲנִין הוּא כְּפִי שֶׁבְּאַרְנוֹ: כַּאֲשֶׁר רָאָה מֹשֶׁה אֶת גְּדֹל פָּגָם יִשְׂרָאֵל, שֶׁחֹטְאוֹ בְּעוֹן שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה, הַשְׁתַּוִּק מְאֹד לְהַחְזִירָם בְּתִשְׁבָּה עַל עוֹן חַמּוּר זֶה. אוּלַּם, כְּדֵי לְתַקְּנָם וּלְהַעֲלוֹתָם מֵעוֹן זֶה, צָרִיךְ הוּא לְהִיּוֹת מְחִיב מֵעִין פָּגָם עֲבוּדָה זָרָה. וְלָכֵן, שֶׁת מֹשֶׁה רַבְּנוֹ עֲצָה בְּנַפְשׁוֹ – "וַיַּחַר אַף מֹשֶׁה וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלְּחָת וַיִּשְׁבַּר אֹתָם תַּחַת הָהָר" – כְּדֵי לְהִיּוֹת מְחִיב בְּעוֹן שֶׁהוּא מֵעִין עֲבוּדָה זָרָה. כְּפִי שֶׁאָמְרוּ חו"ל (שְׁבֵת קה): "רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר... מִשּׁוּם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: הַמְּקַרֵּעַ בְּגָדָיו בְּחַמְתּוֹ (=בְּגִלְלֵי כַּעֲסוֹ הָרַב), וְהַמְּשַׁבֵּר כְּלָיו בְּחַמְתּוֹ, וְהַמְּפֹזֵר מְעוֹתָיו (=כַּסְפוֹ) בְּחַמְתּוֹ – יֵהָא בְּעֵינַיִךְ כְּעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה". נִמְצָא, שֶׁעַל-יְדֵי זֶה שֶׁחָרָה אָפּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וְשָׁבַר אֶת הַלִּוְחֹת בְּחַמְתּוֹ, הָרִי זֶה כְּבִיכּוֹל (לְשַׁבֵּר אֶת הָאֲזֵן) כַּאֲשֶׁר הָיָה עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, שֶׁזֶהוּ מֵעִין פָּגָם יִשְׂרָאֵל, שֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל. וְעַל-יְדֵי כֵּן, כַּאֲשֶׁר מֹשֶׁה מְחִיב בְּאוֹתוֹ הַדָּבָר שֶׁבוֹ מְחִיבִים יִשְׂרָאֵל, יְכוּל הוּא לְהוֹצִיא אוֹתָם (=אֶת יִשְׂרָאֵל) מְחִיבָתָם.

וּמַעַתָּה מִבּוֹאֵר הַיֵּטֵב מֶה שֶׁשָּׂאֵל מֹשֶׁה רַבְּנוֹ אֶת הַקַּב"ה, "לָמָּה הִרְעַתָּה לְעַם הַזֶּה". שֶׁהָרִי, בְּרוּר שֶׁמֹּשֶׁה רַבְּנוֹ לֹא הָרָהַר, חָס וְשָׁלוֹם, עַל מִידוּתָיו שֶׁל ה' יִתְבַּרְךָ שְׁמוֹ. אֲלָא, כַּאֲשֶׁר רָאָה שֶׁהַקַּב"ה שָׁלַח אוֹתוֹ לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, וְאָמַר לוֹ (שְׁמוֹת ג', ז'): "וַיֹּאמֶר ה' רָאָה רְאִיתִי אֶת עַנְי עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם... וְעַתָּה לֵכָה וְאֶשְׁלַחְךָ אֶל פְּרַעֲהוֹ, וְהִנֵּה, כַּאֲשֶׁר הוּא פּוֹנֵה לְפָרַעֲהוֹ שִׁישְׁלַח אֶת הָעַם, לֹא רַק שֶׁלֹּא הַשְׁתַּפֵּר הַמְּצַב, אֲלָא נַעֲשֶׂה יוֹתֵר גְּרוּעַ – הַתְּפִלָּא מֹשֶׁה מְאֹד עַל-כֵּן. שֶׁהָרִי, אִם עֲדִין לֹא הִתְמַלְּאָה סֵאת הַגְּלוּת, וַיִּשְׂרָאֵל צְרִיכִים עֲדִין לְסַבּוֹל אֶת קוּשֵׁי הַשְּׁעָבוֹד בְּמִצְרַיִם, אִם כֵּן, לָמָּה שָׁלַח אוֹתוֹ ה' לְהוֹצִיאָם?

אֲלָא, מִזֶּה הַבֵּין מֹשֶׁה, שֶׁהוּא נִשְׁלַח לְהַכִּין אֶת יְצִיאַת מִצְרַיִם עַל-יְדֵי שֶׁהוּא יְהִיָּה מְחִיב בְּדָבָר מֵעִין פָּגָם יִשְׂרָאֵל, וְעַל-יְדֵי כֵּן יוּכַל לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם. וּמֵאַחַר וַיִּשְׂרָאֵל שֶׁקָּעוּ בְּמִצְרַיִם בְּ-מֵט' (49) שְׁעָרֵי טוֹמְאָה, וְנִכְשְׁלוּ גַם בְּעֲבוּדָה זָרָה, כְּמוֹ שֶׁקְטָרַג עָלֵיהֶם הַשֵּׁר שֶׁל מִצְרַיִם, וְאָמַר לְהַקַּב"ה: מֶה נִשְׁתַּנּוּ אֵלָיו מֵאֲלוֹ (=בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִהַמִּצְרַיִם)? הָרִי הִלְלוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, וְהִלְלוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה. הַבֵּין מֹשֶׁה שֶׁרְצוֹן הַקַּב"ה הוּא, שֶׁהוּא יְכוּלֵּל אֶת עַצְמוֹ עִם יִשְׂרָאֵל, לְהִיּוֹת מְחִיב בְּדָבָר מֵעִין פָּגָם יִשְׂרָאֵל – כְּדֵי שִׁיּוּכַל לְהוֹצִיאָם מִמִּצְרַיִם, וּלְהַעֲלוֹתָם בְּרוּחַנִיּוֹת מִטוֹמְאוֹת הָעֲבוּדָה הַזָּרָה שֶׁבְּקִרְבָּם. וְלָכֵן, הָרַהַר, כְּבִיכּוֹל רַק לְמַרְאִית-עֵין, אַחַר מִידוּתָיו שֶׁל הַקַּב"ה, וְאָמַר: "לָמָּה הִרְעַתָּה לְעַם הַזֶּה" – וְהִיָּה זֶה מֵעִין פָּגָם בְּאִמּוּנָה בְּהַקַּב"ה, שֶׁהוּא עֲנָף שֶׁל עוֹן עֲבוּדָה זָרָה. וְכֵן, כַּאֲשֶׁר הִיָּה מֹשֶׁה מְחִיב בְּדָבָר שֶׁהוּא מֵעִין פָּגָם עֲבוּדָה זָרָה, יְכוּל הִיָּה מֹשֶׁה לְהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל יְדֵי חוֹבָתָם מִ-מֵט' שְׁעָרֵי טוֹמְאָה, בְּהֵם שֶׁקָּעוּ בְּמִצְרַיִם, וְלְהַכִּינֵם לְקַבְּלַת הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה עַל הָרַם סִינֵי.

"וַיִּכֶן כַּהֵן וַיִּרְא כִּי אֵין אִישׁ וַיִּדְּ אֶת הַמִּצְרַיִם וַיִּטְמְנֵהוּ בַחֹל"

חִבּוּרַת חֲסִידִים מְעִיר אַחַת בָּאָה אֵצֶל רַבִּי בְרוּכִיל, כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אֶת הַשְּׁבֵת בְּמַחֲצַת הַצַּדִּיק. עִם יְצִיאַת הַשְּׁבֵת, נִכְנְסוּ הַחֲסִידִים כְּדֵי לִיטוֹל בְּרַכַּת פְּרִידָה מִן הַצַּדִּיק, וְלְהַתְּבַרֵּךְ מִפְּנֵי הַקְּדוּשָׁה. תּוֹד כְּדֵי שִׁיחָה עַל עֲנִינֵי הַכָּלָל וְהַפְּרָט, סִפְרוּ הַחֲסִידִים לְרַבִּי בְרוּכִיל, שֶׁלֹּא חָרְוֹנָה נִתְמַנָּה בְּעִירָם מוּשַׁל עֲרִיצִי, הַנְּגוּעַ בְּשִׁנְאָת יְהוּדִים, וְהוּא מִמֶּשׁ יוֹרֵד לְחִיּוּהֶם, עַד כְּדֵי כֵּן שֶׁהַחִיִּים בְּמָקוֹם נַעֲשׂוּ בְּלִתֵּי נֶסְבִּילִים.

עַצֵּם רַבִּי בְרוּכִיל אֶת עֵינָיו לְשַׁעֲהָ קִלְחָה, וְאַחֲרֵי-כֵן הַתְּבוֹנָן בְּדוֹבְרִים בְּמִבְטָ חוֹדֵר, וְאָמַר: הַבְּקָר קָרָאנוּ בַתּוֹרָה עַל מֹשֶׁה רַבְּנוֹ, שׁ"וַיִּרְא כִּי אֵין אִישׁ, וַיִּדְּ אֶת הַמִּצְרַיִם, וַיִּטְמְנֵהוּ בַחֹל". וְאֵף אֵנִי אַחְזוֹר עִתָּה בְּאוֹזְנֵיכֶם עַל פְּסוּק זֶה, וְגַם אֶפְרָשְׁהוּ לְכֶם: "וַיִּרְא כִּי אֵין אִישׁ" - רְאִיתִי אֶת הַמוּשַׁל הַנוֹכְרִי שֶׁלְכֶם, שֶׁאֵינוֹ רְאוּי לְשִׁאת בַּתּוֹאֵר "אִישׁ", וְלָכֵן "וַיִּדְּ אֶת הַמִּצְרַיִם" - בְּדִין הוּא שִׁיכּוֹ אוֹתוֹ מְשֻׁמִּים, אֶת אוֹתוֹ מוּשַׁל רַע וְאֶכְזָר, וְעֵבִירוּהוּ מִן הָעוֹלָם. אֲלָא שֶׁאֵין זֶה צָרִיךְ לְהַעֲשׂוֹת דּוֹקָא הַיּוֹם, בְּשִׁבְתָּ קָדֵשׁ, כִּי אִם "וַיִּטְמְנֵהוּ בַחֹל" - הַטְּמִנְתּוֹ לְהוֹרִידוֹ שְׁאוּלָה בְּאֶחָד מִיְּמֵי הַחֹל... (=הַתְּפִלְלָתִי שֶׁעֵבּוֹר מִן הָעוֹלָם בְּיוֹם חוּל). הַחֲסִידִים נִפְרְדוּ מִרְבֵּם בְּלִבּוֹת פּוֹעֲמִים מְרֻב הַתְּרַגְּשׁוֹת, וְשָׁבוּ לְעִירָם. וְהִנֵּה, עוֹד בְּאוֹתוֹ שְׁבוּעַ פְּגַע בְּרַק בְּאוֹתוֹ מוּשַׁל עֲרִיצִי, שׁוֹנָא יִשְׂרָאֵל, וּמוֹתוֹ הַפְּתָאוּמִי הִיָּה לְשִׁיחָה בְּכָל בְּתֵי יִשְׂרָאֵל בְּסִבִּיבָה בְּמִשְׁךְ יָמִים רַבִּים... שְׁבֵת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

“כֹּה אָמַר ה' זְכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבֵּת כְּלוּלֹתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאַרְצָךְ לֹא זָרוּעָה” (מתוך הפטרה)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת

כְּנִיסַת הַשְּׁבֵת: 16:06

עֵרַב שַׁבַּת יו' טַבַּת תַּשַׁע"ד (20.12.13)

יְצִיאַת הַשְּׁבֵת: 17:19

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יִרְמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

“בְּנֵי צִיּוֹן”

“וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה” (א' א')

חז"ל אומרים, כי קריאת ספר תהילים היא סגולה לתיקון פגם הברית (=פגם המילה), ודבר זה רמוז בסופי התיבות של הפסוקים הבאים: **“וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים”** – סופי התיבות **“תהלים”**. וסופי התיבות של **“בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה”** מצטרפים ל**“מילה”**, ובנוסף: **“מִצְרִימָה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ”** – סופי תיבות **“תשובה”**, לומר לך שכל הרוצה לעשות תשובה על פגם הברית/המילה – יקרא תהילים.

וזאת, כפי שמביא גם ה**“כסא הרחמים”**, האומר ש**“תהלים”** אותיות **תיקון מילה** – לומר, שסגולת קריאת תהילים היא תיקון לאות ברית קודש. (האותיות שנשארו יוצרות את המלה **“ונקי”**, לרמז, שאם האדם יקרא תהלים, הוא יתקן את פגם המילה, ויהיה נקי מפגם זה). וצריך לדעת, שאברהם אבינו, עליו השלום, יושב בפתח גיהנום, ומי שעשה תיקון לברית, אין הוא מניחו להיכנס לגיהנום.

וגם אם הגיהנום אינה שולטת במי ששומר על בריתו, ועל-כך רמז הכתוב: **“וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרֶה נָא וְאֶרְאֶה אֶת הַמַּרְאֵה הַגָּדֹל הַזֶּה מִדּוּעַ לֹא יִבְעַר הַסֶּנֶה”**. הנה, **“מדוע לא יבער הסנה”**, ראשי תיבות **“מילה”**, לומר לך שמי ששומר על בריתו **“לא יבער”** – אם הגיהנום אינה שולטת בו. אשרי איש השומר על מילתו. שפן, לאחר פטירתו, מנוחתו בגן עדן, וזהו **“מילה”** ראשי תיבות: **הַמְנַחֵל מְנוּחָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל**.

ומוסיף גם ה**“כסא הרחמים”** ואומר, שצריך האדם להיזהר בסעודה רביעית במוצאי שבת, שהיא כידוע כנגד דוד המלך, וכנגד פינחס, הוא אליהו, שקנא על הברית, וזהו **“ברית”** – ראשי תיבות **זוהר בסעודה רביעית תמיד** – שכן, היא תיקון לפגם הברית.

ועוד, צריך לדעת, ששמירת השבת שקולה כנגד כל המצוות והיא תיקון לפגם הברית, וזהו שכתוב **“אֶת יַעֲקֹב אִישׁ”**, סופי תיבות **“שבת”**. וצריך האדם בשבת להשלים פרשיותיו עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום, כפי שרמזה התורה בכתוב **“וְאֵלֶּה שְׁמוֹת”** – ראשי-תיבות: **וְחַיֵּב אָדָם לְלַמּוֹד הַפְּרָשָׁה, שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגוּם. וְאִם אֵין לוֹ פְּנָאֵי לְקִרְוֵא חֵק לְיִשְׂרָאֵל, יִכּוֹן בַּפְּסוּק (שְׁאוּמְרִים בְּסוּף שִׁירַת הַיָּם בַּתְּפִילַת שַׁחֲרִית) “ה' יִמְלֹךְ לְעוֹלָם וָעֶד”, וּבַתַּרְגוּם לְאַרְמִית “ה' מְלַכּוּתִיָּה קָאִים לְעֵלַם וּלְעֵלְמֵי עֲלַמְיָא”**. שזה גם תיקון לפגם הברית.

ויכון ביותר בתפילה כאשר הוא אומר: **“וְיִקְרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר: קְדוֹשׁ, קְדוֹשׁ, קְדוֹשׁ... וּמְקַבְּלִין דִּין מִן דִּין”** (=מקבלים מצד זה לצד זה), מפני שהיצר הרע מוליך את אותן טיפות שיצאו ממנו לבטלה אל הסטרא אחרא (=צד הטומאה). ואנחנו צריכים לכוון להוציא את אותן טיפות בצד **הטומאה**, אל **הקדושה**, וזהו **“ומקבלין דין מן דין”** (=מקבלים מצד זה (=מצד הטומאה) ומעבירים לצד זה (=לצד הקדושה)).

וצריך לכוון בשם **“חבו”**, שיוצא מראשי תיבות **“חיל בלע וקאנו”** – כדי שהטומאה תקיא ותפלוט את הטיפות השבויות בידה. וזהו שכתוב: **“וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל”** – ראשי תיבות **“שביו”** – לומר לך, שצריך להוציא את הטיפות השבויות בידי **הסטרא אחרא**, ולהחזירן **לקדושה**. וצריך לדעת שכל הגלויות וחרבן בית המקדש הם בעון הברית, וזהו **“שביו”** – **“שִׁבְט יְהוּדָה בְּדוּחַק וּבְצַעַר”**. יהי רצון שנזכה לתקן את פגם הברית (=פגם המילה), שכן על ידי זה, נזכה לראות בקרוב בביאת גואל צדק, במהרה בימינו, אמן.

“וַיִּרְא מְלֶאכֶּה ה' אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ” (ג' ב') (על פי **“אורה של תורה”** להרה"ק פינחס פרידמן)

על הכתוב **“וַיִּרְא מְלֶאכֶּה ה' אֵלָיו בְּלַבַּת אֵשׁ”**, אומר המקובל האלקי רבי שמשון מאוסטרופאלי זצ"ל, בספרו הקדוש **“ליקוטי שושנים”**, כי משה רבנו הוא גלגולם של הבל ושל שת. וגלגולים אלו נרמזים בשמו, שכן, **“משה”** ראשי-תיבות: **משה שת הבל**. ומוסיף ואומר רבי שמשון מאוסטרופאלי, שבשמו של משה יש את אחת של **שת** (האות ש), וכן יש במשה את אחת של **הבל** (האות ה). ואם כך נותרו משמות **“שת הבל”** אותיות **“תבל”**.

וְכַדִּי לְתַקֵּן אוֹתִיּוֹת אֵלּוּ שֶׁהֵן כְּאִמּוֹר אוֹתִיּוֹת "תְּבַל", הַתְּגָלָה ה' יִתְבַּרְךָ לְמִשְׁהַ בְּלַבַּת אֵשׁ – "לַבַּת" אוֹתִיּוֹת "תְּבַל".
וְעַל-יְדֵי כֶּךָ שְׁמִשְׁהָ רִבְנוּ הַתְּקַרְבַּ אֶל לַבַּת הָאֵשׁ, תִּקַּן אֶת הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ, וּבְכֶךָ נִשְׁלַם תִּיקוּנָם שֶׁל הַבַּל וְשֵׁת.
וְהִנֵּה, הַגַּם שְׂדֻבְרִים אֵלּוּ הֵם לְמַעַלְהָ מִהַשְׁגוֹתֵינוּ, בְּכֹל זֹאת רְאוּי לְהַתְּבַנּוּן, מִדּוּעַ דּוֹקָא כָּאֵן, כְּשִׁמְתַּגְּלָה הַקַּב"ה
לְמִשְׁהָ "בְּלַבַּת (ה)אֵשׁ", זְכָה מִשְׁהָ רִבְנוּ לְהַשְׁלִים אֶת הַתִּיקוּן שֶׁל הַבַּל וְשֵׁת?
נִקְדִּים אֶת הַמְּבוֹאֵר בְּתִיקוּנֵי הַזֶּהָר (תִּיקוּן סט', קב'), שֶׁהַבַּל נִעְנַשׁ וְהַתְּחִיב מִיָּתָהּ, כְּאִשְׁרַ הִצִּיץ בְּשִׁכְיָנָהּ, כְּאִשְׁרַ יָרַד ה'
כְּאֵשׁ, כְּדִי לְקַבֵּל אֶת קַרְבָּנוֹ. וְלִכֵּן לֹא זְכָה הַבַּל שֶׁה' יִתְבַּרְךָ יִשְׁמֹר עָלָיו, כְּאִשְׁרַ קָם עָלָיו קִיָּן אַחִיו וְהָרְגוֹ.
וְכֵן גַּם הָאֵר"י זצ"ל כּוֹתֵב בְּלִיקוּטֵי הַש"ס (דף כב'): "...הַבַּל הִצִּיץ בְּשִׁכְיָנָהּ, וְלִכֵּן נִתְחִיב מִיָּתָהּ, וְלִסְיָבָה זֶה הָרְגוֹ
קִיָּן. דָּאֵם לֹא כֵן, הִיָּה הַקַּב"ה מְשִׁמְרוֹ... וּבִזְכוּת 'וַיִּסְתֵּר מִשְׁהָ פָּנָיו' זְכָה לְ- 'וַתְּמוּנַת ה' יִבִּיט'... (וְכֵן, מֵאַחֵר)
(ו) הוּא (=מִשְׁהָ) גִּלְגוּל (שֶׁל) הַבַּל, אֲשֶׁר פָּגַם בְּרֵאִיָּה וְהִצִּיץ בְּשִׁכְיָנָהּ... לִכֵּן תִּקַּן הוּא (אֶת הַדְּבָר) בְּהַסְתֵּרַת פָּנָיו
בְּסִנְהָ...".

וּמַעַתָּה מְבוֹאֵר הַיָּטֵב, לְמַה דּוֹקָא כָּאֵן, בְּמַרְאֵה שְׁנַתְּגָלָה הַקַּב"ה אֶל מִשְׁהָ "בְּלַבַּת (ה)אֵשׁ" מִתּוֹךְ הַסִּנְהָ, זְכָה מִשְׁהָ
רִבְנוּ לְתַקֵּן אֶת נִשְׁמַת הַבַּל (שְׁנַתְּגָלְגָלָה בְּשֵׁת, וְאַחֵר-כֶּךָ בְּמִשְׁהָ). שְׁכֹן, כָּאֵן, בְּגִילּוּי הַגְּדוּל שְׁנַתְּגָלָה אֵלָיו הַקַּב"ה
בְּסִנְהָ, מִשְׁהָ הַסְתִּיר אֶת פָּנָיו, וְלֹא הִבִּיט, כְּמוֹ שְׁכָתוּב: "וַיִּסְתֵּר מִשְׁהָ פָּנָיו, כִּי יִרְאֵה מִהִבִּיט אֶל הָאֱלֹהִים" – וּבְכֶךָ
תִּקַּן מַה שְׁפָּגַם הַבַּל, כְּשֶׁהִצִּיץ בְּשִׁכְיָנָהּ, כְּשִׁיָּרַד ה' בְּאֵשׁ כְּדִי לְקַבֵּל אֶת קַרְבָּנוֹ.
וְאַלְהָ שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים" – סוֹפֵי תִיבוֹת "תְּהִלִּים"

שְׁמֵי רִינָה (שֵׁם בְּדוּי), וְאֵנִי מִתְּגוֹרֶרֶת בְּגוֹשׁ עֲצִיּוֹן. לְפָנַי מְסַפֵּר חוֹדְשִׁים, נִסְעֵתִי בְּרִכְבִּי לְכִיוּן הַבַּיִת, בְּשַׁעָה
שֶׁהַכְּבִישׁ הָיָה עֲמוּס. לְאַחֵר דְּקוֹת אַחַדוֹת נִיתֵן הָיָה לְהַבְחִין שֶׁהַסִּיבָה לְעוֹמֵס נִבְעָה כְּתוֹצָאָה מִתְּאוּנַת דְּרָכִים, וְכֹל
הַמְּכוֹנִיּוֹת עוֹמְדוֹת בְּמָקוֹם. מִתּוֹךְ סְקָרְנוֹת הַצְּצָתִי לְרֵאוֹת מַה קָרָה, וְנִחַרְדַּתִּי לְרֵאוֹת כִּי רִכְבִּי מְעוֹךְ חוֹסֵם אֶת
הַכְּבִישׁ, וְגוֹפָה מוֹטְלָת עַל הַכְּבִישׁ, מְכוֹסָה בְּסִדִּין. לֶךְ תִּדְעַ מִיָּהוּ הַהֵרוּג הָאוֹמְלָל, חֲשַׁבְתִּי לְעֲצָמֵי, הָאֵם זֶה רִוֵּק אוֹ
נִשׁוּי? בְּעַל מִשְׁפָּחָה אוֹ אָדָם בּוֹדֵד? גָּבַר אוֹ אִשָּׁה? מִי הוֹלְכִים לְהִיּוֹת יְתוּמִים, אוֹ אוֹלֵי הוֹרִים שְׁכוּלִים, וְעַדִּין לֹא
יּוֹדְעִים אֶת זֶה? יְרַדְתִּי מִרְכְּבִי, הוֹצֵאתִי סֵפֶר תְּהִלִּים, וְקָרָאתִי בְּכוֹנָה עֲנֻקִית לְבוֹרָא עוֹלָם, שִׁירְחָם עַל מִי שְׁמוֹטְל
שָׁם. הַתְּפַלְלָתִי עִם דְּמָעוֹת וְכוֹנָה גְּדוּלָה.

לְאַחֵר זְמַן-מַה הַשְׁתַּחֲרַר הַפִּקֵּק. נִכְנַסְתִּי לְרִכְבִּי, וְדַהַרְתִּי בְּלֵב דוֹאֵב הַבַּיִתָּהּ, כְּשֶׁהַמַּרְאֵה הַקָּשָׁה עַדִּין צָף בּוֹכְרוֹנֵי.
לְאַחֵר כְּשִׁבּוּעִים, אֵנִי יוֹשֶׁבֶת בְּבֵיתִי, וְלִפְתָּע מְצַלְצֵל הַטְּלָפוֹן. מִעֲבָרוֹ הַשְּׁנִי שֶׁל הַקוֹ נִשְׁמַע קוֹלָהּ שֶׁל בַּחֲוָרָה בְּלַתִּי
מוֹפְרַת. "הָאֵם אַתְּ הֵייתִי זֶה שֶׁעֲצָרָה בְּיוֹם שְׁלִישִׁי לְפָנַי שְׁבוּעִים לְצַד הַדְּרָךְ וְקָרָאתִי תְּהִלִּים?" – שְׁאַלְהָ הַצְּעִירָה.
"אֲכֵן כֵּן" – הַשְּׁבֵתִי, כְּשֶׁאֵנִי תְּמַהָה לְפִשֵּׁר הַשְּׁאַלְהָ. הַצְּעִירָה הַמְּשִׁיכָה בְּקוֹל חֲנוּק מְדַמְעוֹת: "תִּשְׁמָעֵי, אֵנִי הַבַּחֲוָרָה
שֶׁהֵייתִי מוֹטְלָת עַל הַכְּבִישׁ...! כֹּלָם הָיוּ בְּטוֹחִים שְׁאֵנִי מִתָּה, וְלִכֵּן כִּסּוּ אוֹתִי בְּסִדִּין, וְחִפּוּ לְאַמְבוּלָנְס. שְׁכַבְתִּי שָׁם,
וְעִבְרַתִּי מַה שְׁנִקְרָא 'מוֹת קְלִינֵי'. נִשְׁמַתִּי כְּאִילוֹ פְּרָחָה מְגוּפִי, וְהַתְּחַלְתִּי לְרֵאוֹת אֶת כָּל הַנִּעְשָׂה בְּמַבְט-עַל. רְאִיתִי
אֶת מְכוֹנֵי הַמְּעוֹכָה, אֶת הָאֲנָשִׁים הַמְּתְרוֹצְצִים מְסֻבִּים, אֶת טוֹר הַמְּכוֹנִיּוֹת הָאֲרוּךְ. אֲפִילוֹ אֶת גּוֹפֵי הַמְּכוֹסָה
בְּסִדִּין, רְאִיתִי שׁוֹכֵב לוֹ שָׁם עַל הַכְּבִישׁ.

בְּרַגְעִים שְׁאֵת קָרָאתִי תְּהִלִּים, כָּל הָאוֹתִיּוֹת מִהַסֵּפֶר עָפוּ לִי סְבִיב הַעֵינַיִם, עֲרַפְלוּ אוֹתִי, וְכִאִילוֹ מְשָׁכוּ אוֹתִי לְמַטָּה.
בְּאוֹתוֹ רִגַע הִגִּיעַ אֲמְבוּלָנְס שֶׁל "מְגַן דוֹד אָדוּם", וְאֲנִשְׁיוֹ הַחֲלִיטוֹ לְנִסּוֹת לָתֵת לִי סִיכּוּי נּוֹסֵף. הֵם טְפְלוּ בִּי שׁוֹב
וְשׁוֹב, וְנִסּוּ לְהַנְשִׁים אוֹתִי וְלַעֲסוֹת אֶת לְבִי, כֶּךָ שִׁיחַל לְפָעוּם מִחֲדָשׁ. בְּמִשְׁךָ כָּל אוֹתוֹ הַזְּמַן אֵנִי חֲשָׂה כִּיִּצֵּד אוֹתִיּוֹת
הַתְּהִלִּים עוֹטְפוֹת אוֹתִי בְּאוֹר נְעִים, וּמְשִׁיבוֹת אֶת רוּחִי בַּחֲוָרָה אֶל הַגּוֹף. בְּזְכוּת קְרִיאַת הַתְּהִלִּים שְׁלֶךְ הַצְּלָתִי אֶת
חַיִּי, וְעִכְשִׁיו אֵנִי מִתְּקַשְׁרֶת לְהַגִּיד לֶךְ תּוֹדָה!" הַמְּלִים נִעְתְּקוּ מִפִּי. הֵייתִי בְּהֶלֶם. לֹא דְמִיתִי בְּנִפְשִׁי עַד כְּמַה מְגִיעַ
כוֹחָה שֶׁל הַתְּפִילָה וְשֶׁל קְרִיאַת הַתְּהִלִּים שְׁלִי, וְגַם עַדִּין לֹא הִכְנַתִּי מִנְּיָן אוֹתָהּ בַּחֲוָרָה אֲלִמוּנִית יוֹדְעַת מִי אֵנִי...

מִסְתַּבֵּר שֶׁהַצְּעִירָה הֵייתִי בַּחֲוָרָה חִילוּנִית לְחִלוּטִין. לְאַחֵר הָאֲרוּעַ הַמְּרַגֵּשׁ הַזֶּה הָיָה חֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה, וּמֵאֵז הָיָה לֹא
מִפְּסִיקָה לְהַמְלִיץ לְכֹלָם לְקַרְוֹא תְּהִלִּים, וְכַמוֹכֵן, לְקַרְוֹא בְּעֲצָמָה. הָיָה נִסְתָּה לְבָרַר וְשְׁאַלְהָ הַרְּבָה מְכָרִים, אִם הֵם
הָיוּ בְּמָקוֹם הַתְּאוּנָה, וְאִם רְאוּ מִי קָרָא שֵׁם תְּהִלִּים, וְכֶךָ הִגִּיעָה אֵיכְשֶׁהוּ לְשֵׁם שְׁלִי, וּמִכָּאֵן הַדְּרָךְ לְבִירוֹר פְּרִטֵי
הַנוֹסְפִים וּמְסַפֵּר הַטְּלָפוֹן שְׁלִי הֵייתִי קְצָרָה. אֵנִי בְּכֹל אוֹפֵן נוֹשֵׂאת אֵת הַמְּסַר הַמְּרַגֵּשׁ וְהַחֲשׁוֹב הַזֶּה. לֶךְ תִּדְעַ
אֶת מִי מְצִילִים הַפְּרָקִים הַלְלוּ. בּוֹאוּ וְנִקְרָא כְּלָנוּ תְּהִלִּים, חֲמֵשׁ דְּקוֹת בְּיוֹם. הַבוֹרָא יוֹשֵׁב לְמַעַלְהָ, מְחַפֵּה לָנוּ,
הַיְלָדִים שְׁלוֹ, שְׁנִבְקַשׁ מִמֵּנוּ יִתְבַּרְךָ כָּל מַה שְׁחָסַר לָנוּ. וְהוּא, הָאֵב הַרְּחוּם וְהַחֲנוּן, תְּמִיד מוֹכֵן לָתֵת, וּבְעֵיקָר
לְסִלּוֹת... (סִיפּוֹר אֲמִיתִי). שְׁבֵת שְׁלוֹם לְכֹל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

"כֹּה אָמַר ה' זְכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אֲהַבֵּת כָּל־לִילְתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאַרְץ לֹא זְרוּעָה" (מתוך הפטרה)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:06

עֶרֶב שַׁבַּת יוֹ' טַבַּת תַּשַּׁע"ד (20.12.13)

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֵמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲהִיָּה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם" (ג' יד')

בספר "מְרַגְנִיתָא דְרַב" מובא באור נפלא מהמקובל האלקי רבי שמשון אוסטרופאלי זיע"א, שהזמן ששהו בני ישראל במצרים היה דוקא רד"ו (210) שנים, מחמת חטא מכירת יוסף. וזאת, כיון שבגלל מכירת יוסף פגמו השבטים בשם "אהיה" (אחד משמותיו של הקב"ה). והנה ידוע שבמכירה השתתפו תשעה אחים (מלבד ראובן ובנימין), ואולם היות וצרפו הם גם את השכינה הקדושה למספר עשר (=למנין), כדאי להטיל חרם על מי שיגלה ליעקב על מכירת יוסף) – פגמו השבטים עשר פעמים בשם "אהיה" (=21), ולכן היו במצרים דוקא רד"ו (210) שנים, שהם עשר פעמים שם "אהיה", כדי לכפר על חטא מכירת יוסף.

ומוסיף ואומר המקובל האלקי רבי שמשון אוסטרופאלי, שמשוה רבנו חשב שעל-ידי מכירת יוסף פגמו השבטים דוקא בשם "יְהוָה", שהוא בגימטריה 26. ואם כך, הם צריכים להיות במצרים 26 כפול 10, שהם ר"ס (=260) שנים. ולכן, כאשר שלח הקב"ה את משה, כדי להוציא את ישראל ממצרים, אחרי רד"ו (210) שנים, התפלא על-כך משה: שהרי פגמו השבטים בעשר פעמים שם "יְהוָה", שהם ר"ס (260) שנים, ועדין לא הגיע הזמן שיצאו ממצרים. וזהו שכתוב (שמות ג, ד): "וַיֵּרָא ה' כִּי סָר (מִשָּׁה) לְרְאוּת" – ראה ה' יתברך שמשוה חושב שישאל צריכים להיות במצרים ס"ד (260) שנים, משום שפגמו עשר פעמים בשם "יְהוָה".

ולכן משה אומר להקב"ה, איך אני יכול לבוא לבני ישראל ולומר להם שהגיע זמן הגאולה? הרי הם ישאלוני לשמו של הקב"ה, ובהכרח אענה להם ששמו "יְהוָה", ואם כך הם יוכיחו לי שעדין לא הגיע זמן הגאולה, שהרי במכירת יוסף פגמו השבטים עשר פעמים בשם "יְהוָה" (=26), שהם ס"ד (=260) שנים, ועדין נשארו עוד חמישים שנים של שיעבוד.

על כן אמר ה' למשה (שם, פסוק יד): "כֹּה תֹאמַר לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל: אֲהִיָּה שְׁלַחְנִי אֵלֵיכֶם" – והכונה היא, ששמי הוא גם שם "אהיה", ורק בשם זה פגמו השבטים במכירת יוסף. ואם כך, צריכים בני ישראל לתקן רק עשר פעמים את שם "אהיה" (=21), שהם רד"ו (210) שנים, וכבר נשלמה גלות מצרים, והגיע זמן גאולתם. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"וְהִיָּה כִּי תִקְרָאנָה מִלְחָמָה וְנוֹסַף גַּם הוּא עַל שְׁנֵאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ"

אומרים המפרשים, שפסוק זה רומז על דברי חז"ל, שאומרים, שהשטן מקטרג על האדם בשעת סכנה (ירושלמי שבת ב, ה). שכן, "כי תקראנה מלחמה" – בשעת סכנה, אז השטן "...נוסף גם הוא על שנאינו" – מצטרף גם הוא לכל שונאינו (=אלו אותם משחיתים שבראנו בְּחַטְאֵינוּ), "ונלחם בנו" – וביחד איתם מקטרג עלינו. לכן צריכים אנו להיזהר מאד, שלא להיכנס למקום סכנה, כמו שאמרו חז"ל (קיצור שולחן ערוך סימן לג, סעיף ז): "יזהר (האדם) מכל (ה)דברים המביאים לידי סכנה, כי סכנתא חמירא מאיסורא (=סכנה חמורה מאיסור)... ולכן אסור לילך בכל מקום (שיש בו) סכנה, כגון: תחת קיר נטוי, ועל גשר רעוע, ולא יצא יחידי בלילה, ולא ישן יחידי בתדר בלילה". כל זאת, כדי לא לתת לשטן שום עילה לקטרג עלינו חס וחלילה.

ועוד בענין המלחמה כנגד השטן, הוא היצר הרע, אומרים חז"ל: בכל מצות התורה יש שתי משמעויות: אזהרה והבטחה. ניקח לדוגמא את הציווי (דברים כג, י) "ונשמרת מכל דבר רע", ודרשו על זה חז"ל: "שלא יהרהר אדם ביום, (ו)יבוא לידי טומאה (=קרי) בלילה". אולם, באזהרה זו לאדם, שישמור על מחשבותיו, יש כאן גם הבטחה – התורה מבטיחה שאם תרצה ותבחר בכך, אז "ונשמרת מכל דבר רע" – תשמר משמים מכל דבר רע, ולא תבוא לידי הרהור רע. וזהו הסיוע שהקב"ה נותן לאיש ישראל בתמידות, כדי שיוכל להתגבר על יצרו, בבחינת "בראתי יצר רע, בראתי לו תורה תבלין (=כתרופה)".

ולפי זה מבוארים דברי ה"נעם אלימלך", שכתב ב"צעטיל קטן": "מיד כשיבוא (לאדם) מחשבה רעה מניאוף, יאמר כמה פעמים (את הפסוק) "ונשמרת מכל דבר רע"... (או) כשיבוא (מקרה העבירה) חס וחלילה לידו... (פגון) הסתכלות רעה (אשה בלבוש לא צנוע)... יאמר מיד (את) הפסוק (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". כיון שעל-ידי אמירת המצוה, כפי שהיא כתובה בתורה הקדושה, מתעוררת ההבטחה שיש בפסוק זה, ואז יוכל האדם לקבל עזרת שמים בשמירת אותה מצוה.

וזהו שאומר דוד המלך (תהילים סב, יב-יג): "אחת דבר אלקים, שתים זו שמעתי, כי עז לאלהים, ולך אדני חסד, כי אתה תשלם לאיש כמעשהו". "אחת דבר אלקים" – כשהקב"ה נתן את מצות התורה לישראל, הוא דבר רק דיבור אחד, אולם "שתים זו שמעתי" – באמת יש שתי משמעויות בכל מצוה: אזהרה והבטחה. "כי עז לאלהים" – זהו הכח והעז שהקב"ה נותן לבני ישראל כדי שיוכלו להתגבר על היצר הרע, ולקיים את מצות ה' יתברך, "ולך אדני חסד" – חסד גדול עושה הקב"ה עמנו, בכך ש"כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" – הוא יתברך משלם לאדם "כמעשהו" – כאילו האדם עשה את כל המצוה לבדו, וללא סיוע משמים.

"ושאלה אשה משכנתה... כלי כסף וכלי זהב ושמלת ושמתם על בניכם ועל בנותיכם ונצלתם את מצריים"

על הכתוב, "ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה כלי כסף וכלי זהב ושמלת ושמתם על בניכם ועל בנותיכם ונצלתם את מצריים", אמר כ"ק מרן אדמו"ר מויוניץ שליט"א בדרך צחות: "ושאלה" משמעו גם דרישה/בקשה. על-פן "ושאלה אשה" – האשה רוב זמנה דורשת ומבקשת. ומה היא מבקשת? על מה שראתה "משכנתה ומגרת ביתה", שפן שם אצל השכנה היא ראתה "כלי כסף וכלי זהב". איזה תכשיטים יפים קנתה השכנה! איזה כלי כסף יש לה בארון! וגם "שמלת" – שראתה אצל השכנה בגדים חדשים ושמלות מהאופנה החדשה...

על פן מזהירה אותנו התורה "ושמתם על בניכם...". – שימו לב על בניכם, השקיעו את כל מוחכם "על בניכם ועל בנותיכם". דהינו, שראשכם יהיה נתון רק לחינוך בניכם ובנותיכם, כדי שיגדלו דורות ישרים, דורות מאירים. ועל-ידי כך "ונצלתם את מצריים" – כאשר ראשיכם יהיה נתון אך ורק לחינוך ילדיכם – "ונצלתם", לשון הצלה (=תנצלו) מ"מצריים" – הוא יצר הרע, המסית והמדיח (מצריים) אותיות יצר מסית מדיח). ליום ההילולא של הרמב"ם וצוק"ל, שנפטר ב-כ' טבת, תנצב"ה.

התפקידים הרבים והמגוונים שמלא הרמב"ם בחייו מותירים כל מתודע אליהם פעור-פה: הוא היה רופא מלכותי וכללי, משורר, מדינאי, מחבר ספרים, פוסק, מנהיג ופילוסוף. והעובדה ששלט בשטחים כה רבים מפתיעה עוד יותר לאור הנסיבות, בהן לא חסרו לו שונאים ומקנאים. הללו נסו פעמים רבות להתנקש בחייו, וכמעט שהצליחו. אך תמיד ברגע האחרון, הודות לחסדי שמים ולחוכמתו הגדולה, נצל הרמב"ם ממות.

מסופר, שפעם עמיתו הרופאים המצרים, שרחשו לו שנאה וקנאה, ונסו בכל דרך להבאיש את ריחו בעיני המלך, הציעו למלך כי תתקים תחרות ביניהם לבין הרמב"ם: שני הצדדים יכינו מרקחת סמים, אשר יש בכוחה להרוג אדם. והיה אם אחד מהצדדים יביא עמו גם מרקחת חיים, שתבטל את השפעת הסם, הרי הוא המנצח בתחרות. הרמב"ם הסכים, וכשיצא מאת פני המלך, הוסיפו הרופאים המצרים וטענו, כי על הרמב"ם לשתות ראשון את הסם אשר הם יכינו (כאשר מזימתם השטנית היתה להרוג את הרמב"ם במקום בסם מות חזק במיוחד). כאשר שב הרב לביתו, וספר לתלמידיו הנאמנים על המזימה, חרדה אחזה בהם. אך הוא אמר שפבר מצא עצה, ובעזרת הבורא ינצל. הוא בקש להכין שתי מרקחות, על-פי רשימות מפורטות שיתן להם. מרקחת אחת ישתה בטרם צאתו לארמון, ולאחר שישתה את הסם, יתנו לו את המרקחת השניה, שתפקידה לבטל לחלוטין את הרעל, ולחזק את כוחותיו. עד מהרה נפוצה השמועה ברחוב היהודי על מזימת הצוררים. מיד גדשו מתפללים רבים את בתי הפנסיות, ונשאו תפילה לשלום הרב הנערץ. ביום המיועד הופיע הרמב"ם בארמון המלך, ונוכח זוגות עינים מתנכלות, נגש ושתה את כוס הרעל... סחרחורת עזה תקפה אותו. הוא יצא ומהר לביתו, שם השקוהו תלמידיו המסורים במרקחת השניה, שהכינו לפי הוראותיו. ואכן היא בטלה כליל את השפעת הרעל, ותוך זמן קצר שב הרב לאיתנו. או אז חזר לארמון, ובקש כי יקוים החלק השני בתחרות, וכי שונאיו ישתו את הרעל שהוא הכין!!! הללו נסו להתחמק מכך בכל דרך, אך המלך אלצם לקיים את חלקם בתחרות. הם שתו את הסם אשר הכין הרב"ם, ובו במקום נפחו את נפשם הטמאה. כך נתקר עוד יותר כבודו של הרב הצדיק, הרמב"ם, בעיני המלך.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

“כה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה” (מתוך הפטרה)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:06

עֵרַב שַׁבַּת יוֹ' טַבַּת תַּשַּׁע"ד (20.12.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:19

הַפְּטָרָה: "דְּבָרֵי יִרְמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

“בְּנֵי צִיּוֹן”

“ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו” – “את יעקב איש”, סופי תיבות “שַׁבַּת”.

על הטעם שאנו אומרים בליל שבת קדש “שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם מִלְּאֲכֵי הַשָּׁרֵת, מִלְּאֲכֵי עֲלִיּוֹן...”, מצינו ב”תפארת שלמה” (במדבר, “תפקדו אתם”) תרוץ נפלא: המלאכים שלנו, שנבראו על-ידי המצות והמעשים הטובים שעשינו במשך ימי השבוע. עתה בשבת, יש להם עליה ותיקון. ולכן, בכניסת השבת אנו מקבלים את פניהם בברכת “שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם”. אולם, כאשר אנו אומרים להם “צאתכם לשלום”, הנה, הם עולים למעלה לעולמות העליונים, כדי לסגור עלינו לטובה ולברכה.

וכפי דבריו הקדושים של ה”תפארת שלמה”: “מפל מצוה ומצוה שהאדם עושה בשלימות נברא ממנה מלאך... וכל ימי השבוע עומדים (המלאכים) כגוף בלא נשמה, ומצפים על יום השבת קדש, שיהיה להם עליה לעולמות העליונים. וזה שאנו אומרים בליל שבת ‘שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם’ וכו’, הם המלאכים שנבראו מהמעשים (הטובים שלנו), (שנעשו במשך) כל ימי השבוע. ואחר-כך אומרים ‘צאתכם לשלום’, כי אז יש להם עליה לעולמות העליונים, למכונם הראוי”.

וראוי להוסיף את מאמר הזוהר הקדוש (תיקוני זוהר י, כה): “אורייתא בלא דחילו ורחימו לא פרחת לעילא” (=תורה ללא דחילו (=יראה) ורחימו (=אהבה) לא עולה למעלה לפני ה’). והענין הוא, כי שתי המידות הללו של **יראת ואהבת** הבורא, הן בבחינת “תרין גרפין” (=שתי כנפים), המעלות את התורה והמצות למעלה. ולכן נמצא, שאם האדם עובד את ה’ יתברך רק **מיראה** ולא **מאהבה**, הרי יש לו רק כנף אחת. ולכן אינו יכול להעלות את התורה והמצות שעשה למעלה, בלי השלמת הכנף השניה, שהיא עבודת ה’ **מאהבה**.

והנה, אומרים ה”נעם אלימלך” והחווה מלובלין זיע”א, שהעבודה בימות החול צריכה להיות בבחינת “**יראה**”, ואילו העבודה בשבת קדש צריכה להיות בבחינת “**אהבה**”. על-כן, נמצא שכל העבודה של ימות החול אין לה עליה למעלה ללא השבת. שהרי, חסר את הכנף השניה, שהיא עבודת ה’ **מאהבה**, ורק בשבת קדש, כאשר זוכים ישראל לעבוד את ה’ **מאהבה**, הנה אז נשלמות שתי הכנפים, “**יראה ואהבה**”, וכל התורה והמצות של ימות החול עולים למעלה לריח ניחוח לה’. הנה כי כן מבואר היטב, מדוע אנו אומרים בליל שבת למלאכים, שנבראו מהמצות שלנו בימות החול, “שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם”. שכן, בשבת קדש הם נשלמים. וכאשר אנו אומרים להם “צאתכם לשלום”, הם עולים למעלה לשורשם, לריח ניחוח לה’. (על פי “אורה של תורה” להרה”ק פינקס פרידמן)

“ויצא (משה)... והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך... ויאמר... הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי”

חז”ל אומרים, ששני העברים הניצים, שנתקל בהם משה רבנו, היו דתן ואבירם, והם שהלשינו על משה, שהרג את המצרי. והנה, על דברי אחד הניצים למשה, “הלהרגני אתה אמר”, מפרש רש”י: “מכאן, שהרגו (=שמשו) הרג את המצרי) **בשם המפורש**”.

אומר על-כך הרמב”ן: “ואני תמה, אם כן, מי הגיד **לרשע** כי משה הרגו (=את המצרי) בשם המפורש”. ומתוך הרמב”ן את תמיהתו, ואומר: “אולי סמך (משה) ידו עליו (=על המצרי), ו**יקללהו** בשם ה’, וזהו (בי יב) ‘ויך את המצרי’... וראה אותו (=אחד הניצים, את משה) עושה כן (וכך ידע שמשה הרגו **בשם המפורש**)”.

ואילו ה”חתם סופר” אומר (שמות דף ח’ ד”ה): לפי עניות דעתי, לא הזכיר משה רבנו את השם המפורש בנוגעו במצרי הטמא הזה, אלא עמד מרחוק, וצעק עליו בקול את השם המפורש, ונפל המצרי לפניו שדוד. ומשה סבר שאין איש שומע ורואה אותו, אך הניצים הללו (=דתן ואבירם) שמעו. ולמחר, כאשר רבו זה עם זה, **קללו** זה את זה באותו השם המפורש, ששמעו ממשה. וכשאמר אחד מהם למשה: “הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את המצרי” – הבין משה שמעו ולמדו להשתמש בשם המפורש, וכך נמצא **חטא** בא על-ידו, שכן, אין

מוסרים שם זה, אלא לצנועים, כמו שאמרו חז"ל (קדושין עא): "אמר רבי יהודה אמר רב: שם בן ארבעים ושתיים אותיות, אין מוסרין אותו – אלא למי שצנוע, וענו, ועומד בחצי ימיו, ואינו כועס. על-כן ויירא משה מפני החטא, ויאמר אכן נודע הדבר – ששמעו ממני את השם המפורש".

אם כן, צריכים אנו לדעת, באיזה שם מפורש הרג משה את המצרי?

אומר על-כך "יערות הדבש", על-פי המבאר בכתבי האר"י זצ"ל, שמשה רבנו הרג את המצרי בעזרת השם הקדוש "כהת", שהוא אותיות "תפה" – והוא השם השמיני מ-עב' (=72) שמות הקדש. ושם זה יוצא מהפסוק בתהילים (קנ, ו): "כל הנשמה תהלל יה". ולכן, כאשר אמר משה לדתן ולאבירם (שמות ב, יג): "למה תפה רעך" – והזכיר שם את השם "תפה", שבעזרתו הרג את המצרי, ענה לו הרשע: "הלהרגני אתה אמר, כאשר הרגת את המצרי?" – כלומר, האם גם אותי אתה רוצה להרוג בשם "תפה", כמו שהרגת את המצרי?

ענין זה מובא גם ב"מגלה עמוקות", על פרשת "ואתחנן" (אופן קצה): "מבואר בספר הפונות, שמשה הרג את המצרי בשם השמיני של עב' שמות, והוא מבואר בפסוק: ויאמר לרשע למה תפה רעך – במלת 'תפה' נרמז שם זה, שיוצא מהפסוק: 'כל הנשמה תהלל יה' – ראשי תיבות 'כהת'".

ומקור הדבר ב"פרי עץ החיים", לרבי חיים ויטל זצ"ל, הכותב בשם רבו הקדוש האריז"ל (שער קריאת התורה פה): "כי לא עזבת דורשיך ה" – סופי תיבות 'תכה', והוא השם אשר הרג משה בו את המצרי (כמו שכתוב: ויאמר לרשע) למה תפה רעך... וכל המכון בו (=בשם "תכה") ניצול מאדם רע כל היום".

בענין זה מביא "יערות הדבש", בשם המקובלים, דבר פלא: מרדכי היהודי הוא גלגול וניצוץ נשמתו של משה רבנו, והמן הרשע הוא גלגולו של האיש המצרי שהרג משה רבנו, וטמן אותו בחול (ולכן רצה המן לנקום את נקמתו במרדכי). ואילו אסתר היא גלגול וניצוץ של נשמת בתיה בת פרעה, ולכן לקחה מרדכי לו לבת.

לפי זה, מבאר הרה"ק מקמארנא זיע"א, כאשר ראתה אסתר, שמרדכי נודעזע כל-כך מגזירת המן להשמיד את כל היהודים, עד שכתוצאה מכך "ויקרע מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר... ויזעק וזעקה גדלה ומרה" (אסתר ד, א) – התפלאה אסתר מאד, מדוע אין מרדכי משתמש בשם "תפה", כמו שהשתמש בו משה בכדי להרוג את המצרי? ולכן: "ותקרא אסתר להתך". "התך" אותיות השם "תפה" – כדי לרמוז למרדכי, שצריך הוא משתמש בשם "תפה" כדי להרוג את המן ולבטל את הגזירה, וזאת, כפי שהכניע את המצרי בשם זה.

מכל זה נמצאנו למדים שהשם הקדוש שבו הרג שמשה את המצרי היה השם "כהת" והוא יוצא מהפסוק "כל הנשמה תהלל יה", וכאמור לפי דברי האריז"ל "כל המכון בו ניצול מאדם רע כל היום". ולכן חשוב מאוד לכוון בשם זה בתפילת העמידה, בברכה "ולך נאה להודות" – סופי תיבות "כהת", ועל ידי כך יתקיים בנו הפסוק: "היום הזה אחל תת פחדך ויראתך על פני העמים תחת כל השמים" (ראשי תיבות תפה), אמן כן יהי רצון. וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא"

כאשר הסתלק הגאון רבי מרדכי בנט זצ"ל, רבה של ניקלשבורג, שהה באותו זמן בעיר בקרלסבד, והובל לקבורה בעיר ליכטנשטדט הסמוכה. אנשי עירו, ניקלשבורג, דרשו בתוקף לפנות את קברו משם, ולהביאו לעירו לקבורה אבותיו. אולם, אנשי העיר ליכטנשטדט, שם נקבר, טענו כי כבר זכו בגופו הקדוש.

שתי הקהילות הדינו בדבר, ולבסוף הסכימו להביא את השאלה לפני ה"חתם סופר", ולקבל את הכרעתו. והנה, אמנם ה"חתם סופר" צדד בפניו הקבר, ובהבאת הצדיק לעיר ניקלשבורג, שם פהן פרב העיר. אך משום מה לא קבע ה"חתם סופר" בהחלטיות את הכרעתו (עין שו"ת "חתם סופר" ח"ו-ל"ז).

והנה, כעבור חצי שנה כתב שוב ה"חתם סופר" כי עתה הוא מחליט באופן ברור, להתיר את פניו הצדיק לקבורה מחדש בניקלשבורג. ואכן, הפסק בוצע, וגופתו הקדושה של הגאון רבי מרדכי בנט זצ"ל, הוצאה מקברו בעיר ליכטנשטדט, והובלה לקבורה בניקלשבורג. והעיד רבי שמעון סופר זצ"ל, בנו של ה"חתם סופר", שפבר בהתחלה הכין ה"חתם סופר" תשובה המחייבת להעבירו לעירו, אלא שפתאום נפלה עליו תרדמה, ונגלה אליו הנפטר, רבי מרדכי בנט, בחלום, ובקש שיעכב את התשובה. וגלה לו רבי מרדכי בנט בחלום, כי נענש הוא מהשמים להיקבר כחצי שנה דוקא שם, היות ונתן פעם את הסכמתו לנתק שידוך. והגם שהיה על-פי דין תורה, בכל זאת, היות "ויכבוד הבריות חמור למאד, וגרמתי צער וביוש לפלה ולמשפחתה, דקדקו עמי משמים... וזה לך האות כי פנים דברי: ילכו ויבדקו וימצאו, כי אותה פלה שניתקתי את שידוכיה, קבורה בדיוק סמוך לקברי ממש! מיד שלח ה"חתם סופר" לבדוק, והתברר שאכן הפלה קבורה בסמוך לנפטר, והחלום נכון, והשהה את התשובה חצי שנה בעקבות זאת...

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

“פה אמר ה' זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולתיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה” (מתוך הפטרה)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:06

ערב שבת יז' טבת תשע"ד (20.12.13)

הַפְּטָרָה: “דְּבָרֵי יְרֵמְיָהוּ” (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

“בְּנֵי צִיּוֹן”

“וַתִּקַּח צִפְרָה צֹר וַתְּכַרֵת אֶת עֲרֶלְת בְּנֵהּ וַתִּגַּע לְרַגְלָיו”

על הפתוב בגמרא (מגילה יח, א), “מילה בסלע, שתיקותא בתרי” (=מילה בסלע, שתיקה בשנים), מפרש רש”י: אם תרצה לקנות את הדיבור בסלע (=מטבע כסף), תקנה את השתיקה בשני סלעים.

והנה, על הפתוב, “ויהי בדרך במלון ויפגשוהו ה' ויבקש המיתו”, אומרים חז”ל, ששני מלאכי חבלה, **אף וחמה**, בקשו להרוג את משה, על שנותרשל ולא מל את בנו ועל זה אמר משה (דברים ט' יט): “כי יגרתי מפני האף והחמה”. (חז”ל אומרים שמשה סבר, שספנה היא למול את בנו התינוק, ומיד לצאת לדרך, ולכן לא מל את בנו).

ואולם, “וַתִּקַּח צִפְרָה צֹר וַתְּכַרֵת אֶת עֲרֶלְת בְּנֵהּ” – ציפורה הצילה את משה, ומלה את בנה על-ידי צור (=סוג של סלע קשה וחד). וכפי שמוכא בגמרא (נדרים לב): “דרש רבי יהודה בר ביזנא: בשעה שנותרשל משה רבנו מן המילה, באו **אף וחמה** ובלעוהו, ולא שירו ממנו אלא רגליו. מיד “וַתִּקַּח צִפְרָה צֹר וַתְּכַרֵת אֶת עֲרֶלְת בְּנֵהּ וַתִּגַּע לְרַגְלָיו... וירף ממנו (=הניחו למשה)”.

ויש לומר, שעל-כך רמו הפתוב בגמרא: “מילה בסלע, שתיקותא בתרי”. דהינו, “מילה בסלע”, המלה שעשתה ציפורה בסלע/בצור, גרמה ל”שתיקותא בתרי” (=שתיקה בשנים) – השתיקה את שני מלאכי החבלה **אף וחמה**. ובענין זה יש עוד לומר. הנה, כידוע, אלדד ומידד היו מתנבאים במחנה, ש”משה מת, ויהושע מכניס את ישראל לארץ” (רש”י). וכל-כך למה? על שהכה משה את הסלע, ולא דבר אליו, כפי שצוה עליו הקב”ה, כמו שפתוב (במדבר כ, יא-יב): “וירם משה את ידו ויך את הסלע במטהו... ויאמר ה' אל משה ואל אהרן יען לא האמנתם בי להקדישני... לכן לא תביאו את הקהל הזה אל הארץ”. ויש לומר, שגם פאן רמזה הגמרא “מילה בסלע, שתיקותא בתרי”. דהינו, “מילה בסלע” – אם משה היה מדבר אל הסלע – אז “שתיקותא בתרי” (=שתיקה בשנים) – היו שותקים שני אלה (=אלדד ומידד), ולא היו מתנבאים ש”משה מת, ויהושע מכניס את ישראל לארץ”.

“ויאמר ה' אליו מי שם פה לאדם... הלא אנכי ה' ועתה לך ואנכי אהיה עם פיך והוריתיך אשר תדבר”

בספר הקדוש “שורשי השמות” (מער' י, אות ק) כותב המקובל האלקי מוהר”ר משה זכות זצ”ל, שהשם **“יהיה”**, כוחו גדול לאדם הרוצה לדרוש בדברי תורה. ולכן, אומר מוהר”ר משה זכות זצ”ל, לפני הדרשה צריך להגיד שבע פעמים את הפסוק בתהילים (קיט, כ): “גרסה נפשי לתאבה אל משפטיך בכל עת”. ואחר-כך יש לומר: “יהי רצון מלפניך, **“יהיה”**, השם הגדול הקדוש והנורא, שתהיה עם פי, והורני את אשר אדבר, וצוה למלאכה, **יפיפי”ה**, שר התורה, שיהיה עם פי”.

ואחר-כך יאמר האדם, **“יפיפי”ה יפיפי”ה**, כמה וכמה פעמים, שלא ידע מנינם, ויתחיל לדרוש. ופח שם (=יפיפי”ה) זה ישגר דברים בפיך ויסדרם בלשונך, וירגלים בפיך, שלא תשכחם. ואפילו דברים שלא עינת בהם, כוחו של השם הזה, שיביא לפניך את הדברים, אף שלא למדת אותם כלל.

יש להוסיף פאן מה שכותב ה”מגלה עמוקות”: “איתא בפרקי היכלות, שכל מה שלמד משה ברקיע – שכח, עד ששלח לו הקב”ה (את) **יפיפי”ה** השר. וזה סוד לדעתי (מהפסוק): **יפיפי”ה** מבני אדם, הוצק חן בשפתותיך’ (תהלים מה, ג). רצה לומר, שר התורה, שהוא **יפיפי”ה**, ונקרא כפל היופי, זה בא לו מבני אדם. סוד זה נגלה לי בחזיון לילה, שבת בראשית שנת שע”א”. ועוד מוסיף שם ה”מגלה עמוקות” ואומר: **“יפיפי”ה** השר” עולה בגמטריה **“שת”**, שהם ראשי תיבות של **שר תורה**.

והנה, כְּאִשֶּׁר מָשָׁה רַבְּנּוּ סָרְבַּ לְלַכֵּת בְּשִׁלְיָחוֹת הַבּוֹרָא לְמִצְוִיִּים, וְאָמַר לְהַקְב"ה: "בִּי אֲדֹנָי לֹא אִישׁ דְּבָרִים אֲנִי... כִּי כְבֹד פֶּה וְכְבֹד לְשׁוֹן אֲנִי" – עֹנֶה לוֹ הַקְב"ה: "וְעַתָּה לֵךְ וְאֲנִי אֶהְיֶה עִם פִּיךָ וְהוֹרִיתִיךָ אֲשֶׁר תִּדְבֹר... וְהָיָה הוּא יֵהְיֶה לְךָ לְפֶה וְאַתָּה תִּהְיֶה לוֹ לְאֵלֵהִים".

וַיֵּשׁ לְזֹמֶר, שֶׁבְּכַתּוּב "וְהָיָה הוּא יֵהְיֶה לְךָ לְפֶה" רִמְזוּ הַקְב"ה לְמֹשֶׁה, שֶׁהֵשֵׁם "יֵהְיֶה" הוּא "לְךָ לְפֶה" – הוּא שִׁיְסַדֵּר לְמֹשֶׁה אֶת הַדְּבָרִים בְּפִיו, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִכְשַׁל בְּלִשׁוֹנוֹ. וְהָיִיתָ וְשֵׁם זֶה, "יֵהְיֶה", מִצְוָה אֶת הַמְּלָאךְ יִפְיִי"ה, שֶׁר הַתּוֹרָה, שִׁיְהִי עִם פֶּה הָאָדָם, וַיַּעֲזוּר לוֹ בְּדִיבּוּרוֹ, לְכֵן נִרְמַז שֵׁם הַמְּלָאךְ בְּכַתּוּב "יֵהְיֶה לְךָ לְפֶה", שֶׁהוּא גְּמַטְרִיָּה "יִפְיִי"ה", וְזֶה פֶּלֶא.

וְהֵנָּה, כְּאִמּוֹר, מְסִיעַ לְדְבָרֵינוּ הַ"מְגַלֶּה עֲמוּקוֹת", הָאֹמֵר בְּשֵׁם פְּרָקֵי הַיְכָלוֹת, שֶׁכָּל מָה שֶׁלָּמַד מֹשֶׁה בְּרָקִיעַ – שָׁכַח, עַד שֶׁשָּׁלַח הַקְב"ה לְמֹשֶׁה אֶת יִפְיִי"ה, שֶׁר הַתּוֹרָה, שֶׁלָּמַד אֶת מֹשֶׁה תּוֹרָה. מִכָּאן, שֶׁמְלָאךְ זֶה הָיָה רַבּוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וְהוּא יֵהְיֶה לוֹ לְפֶה. אוּלַם, מְסִים הַפְּסוּק "וְאַתָּה תִּהְיֶה לוֹ לְאֵלֵהִים" – כְּלֹמֶר, אֶף-עַל-פִּי שֶׁהַמְּלָאךְ יִסְדֵּר אֶת הַדְּבָרִים בְּפִיךָ, מִכָּל מְקוֹם אֲתָה תִּהְיֶה לוֹ לְאֵלֵהִים, כִּי גְדוּלֵים צְדִיקִים מִמְּלָאכֵי הַשָּׁרָת.

לְפִי זֶה מְבוֹאֵר גַּם מָה שֶׁכַּתּוּב: "וְאֵלֶּה הַמְּשֻׁפְּטִים אֲשֶׁר תִּשִּׂים לְפָנֵיהֶם". וְדָרְשׁוּ חו"ל, שִׁיְהִי הַדְּבָרִים כְּשֶׁלְחָן הָעֵרוּף לְאֲכֹל וּמוֹכֵן לְפָנֵי הָאָדָם. אֶךְ קִשָּׁה, שֶׁהָרִי מֹשֶׁה הָיָה עָרַל שְׁפָתָיו, וְאִיךָ יוֹכֵל לְסַדֵּר אֶת הַדְּבָרִים? לְכֵן נִרְמַז בְּכַתּוּב "אֲשֶׁר תִּשִּׂים לְפָנֵיהֶם" – "תִּשִּׂים", רִאשִׁי תִיבוֹת (מִהַסּוֹף לְהַתְחִלָּה) מְלָאךְ יִפְיִי"ה שֶׁר תּוֹרָה – שְׁעַל-יָדוֹ תּוֹכֵל לְסַדֵּר אֶת הַדְּבָרִים לְפָנֵיהֶם. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְהַס פְּרִידְמָן)

"שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֲתָה עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קֹדֶשׁ הוּא" (שְׁמוֹת ג-ה)

(הַסִּפּוּר הוּא לְכַבּוֹד יוֹם הַהִילּוּלָא שֶׁל הַגָּאוֹן הַחֲסִיד הָאֲמִיטִי הַצַּדִּיק הַקְדוּשׁ, בּוֹצִינָא דְנְהוּרָא, אֲסַפְקָלְרִיָּה הַמְאִירָה

מוֹהַר"ר צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מְדִינּוֹב וְצַלְלָה"ה זִיע"א, בְּעַל "בְּנֵי יִשְׁשֻׁכָּר", שֶׁנִּפְטֵר ב'–יח' בְּטַבַּת תר"א).

פְּעַם אַחַת אָמְרוּ לְפָנֵי הַרְבֵּ הַקְדוּשׁ ר' נִפְתָּלִי מְרוֹפְשִׁיץ זצ"ל, דְּבָרֵי שֶׁטֵּנָה וְלִשׁוֹן הָרַע עַל הַרְבֵּ הַקְדוּשׁ ר' צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מְדִינּוֹב זצ"ל, בְּעַל "בְּנֵי יִשְׁשֻׁכָּר". שָׁמַע עַל-כֵּךְ ר' צְבִי אֱלִימֶלֶךְ, וְנָסַע אֶל ר' נִפְתָּלִי מְרוֹפְשִׁיץ זצ"ל, כְּדֵי לְהַפְרִיךְ אֶת דְּבָרֵי מַתְנַגְדִּיו וּמְשֻׁטִּינָיו. כְּאִשֶּׁר הִגִּיעַ אֵלָיו, קָרְבוּ הַרְבֵּ מְרוֹפְשִׁיץ וּכְבָדוֹ מְאֹד, כְּרָאוּי לְתַלְמִיד חֲכָם כְּמוֹהוּ.

וְהֵנָּה, כְּאִשֶּׁר יָשְׁבוּ הֵם סְבִיב הַשְּׁלֶחָן, הִצְבִּיעַ לְפָתַע הַרְבֵּ מְרוֹפְשִׁיץ עַל כּוֹס אַחַת שֶׁעֲמָדָה שָׁם, וְאָמַר לְרַבִּי צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מְדִינּוֹב: כִּידוּעַ לְךָ, בְּכָל דְּבַר שֶׁנִּמְצָא בְּעוֹלָם, בֵּין בְּדוֹמָם, וּבֵין בְּצוֹמָח, בֵּין חַי אוֹ מְדַבֵּר, יֵשׁ חַיּוֹת דְּקָדוּשָׁה, שֶׁהִיא הַמְּקִימַת אוֹתוֹ. וְלָכֵן נִמְצָא, שֶׁבְּהִיפְרַד הַחַיּוֹת מֵאוֹתוֹ הַדְּבַר – יִתְבַטֵּל הַדְּבַר מִן הָעוֹלָם. וְהֵנָּה, רוֹאֶה כְּבוֹדוֹ אֶת הַכּוֹס הַזֹּאת, שֶׁעוֹמֵד עַל הַשְּׁלֶחָן? יֵשׁ בְּפוֹחֲנוּ לְהוֹצִיא מִמֶּנָּה אֶת הַחַיּוֹת, וּמִיָּד תִּהְיֶה הַכּוֹס כְּעֶפֶר מִמֶּשׁ. וְתַכְּף וּמִיָּד כְּשֶׁכֹּלָה הַרְבֵּ מְרוֹפְשִׁיץ לְדַבֵּר אֶת דְּבָרָיו, נִעְשָׂה מִהַכּוֹס עֶפֶר בְּעֵלְמָא.

נִבְהַל ר' צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מְאֹד, כִּי רָאָה בְּכֵךְ רִמְזוֹ, שִׁיּוֹכֵל ר' נִפְתָּלִי מְרוֹפְשִׁיץ לְהוֹצִיא גַם מִמֶּנּוּ אֶת חַיּוֹתוֹ, חֲלִילָה. וְעַל-כֵּן מִיָּד אָמַר לוֹ: כִּידוּעַ, בְּ"מְרָאָה הַסֵּנָה", אוֹמֵר הֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ לְמֹשֶׁה רַבְּנּוּ: "שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין, מִדּוּעַ בָּקַשׁ הַקְב"ה מִמֹּשֶׁה לְהַסִּיר דּוֹקָא אֶת נְעֻלְיוֹ?

אֲלָא, הַמְּשִׁיךְ רַבִּי צְבִי אֱלִימֶלֶךְ מְדִינּוֹב וְאָמַר: הֵנָּה, יְדוּעַ מָה שֶׁכַּתּוּב בְּפְרָקֵי אֲבוֹת (ב', י'): "הוּי מִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד אוֹרָן שֶׁל חֲכָמִים, וְהוּי זֹהִיר בְּגַחְלָתָן שֶׁלֹּא תִכּוּהוּ, שְׁנִשְׁכַּחְתָּן נְשִׁיכַת שׁוּעַל, וְעַקִּיצְתָּן עַקִּיצַת עַקְרָב, וְלַחִישְׁתָּן לַחִישַׁת שָׂרָף".

הָרִי מִכָּאן, שֶׁלְחַכְמִים יֵשׁ שְׁלִשָּׁה כּוֹחוֹת: נְשִׁיכָה, עַקִּיצָה, לַחִישָׁה – שְׂרָאשִׁי תִיבוֹת שְׁלֵהֶם הוּא "נְעַל". וּמִכָּאן לּוֹמְדִים אָנוּ שֶׁרָצָה ה' יִתְבָּרַךְ לְלַמֵּד דַּעַת אֶת מֹשֶׁה רַבְּנּוּ, שֶׁכְּאִשֶּׁר יֵהְיֶה מְנַהִיג עַל יִשְׂרָאֵל, עֲדַת יִשׁוּרוּן, אֲזוּ יָקִים אֶת הַכַּתּוּב: "שֶׁל נְעֻלְיָךְ מֵעַל רַגְלֶיךָ". דְּהֵינּוּ, שִׁישִׁיל/יִסִּיר מֵאֲתוֹ(=מִעֲצָמוֹ) רְגִילוֹת זֹאת שֶׁל "נְעַל" (נְשִׁיכָה, עַקִּיצָה, לַחִישָׁה), וְלֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ כְּנֶגֶד שׁוֹם אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל. (עַפ"י "סִיפּוּרֵי חֲסִידִים").

שַׁבַּת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילּוֹן!

"כֹּה אָמַר ה' זְכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד נְעוּרַיִךְ אֲהַבֵּת כְּלוּלֹתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאַרְץ לֹא זְרוּעָה" (מתוך הפסוק)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:06

עֵרַב שַׁבַּת יו' טַבַּת תַּשְׁע"ד (20.12.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:19

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יִרְמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"וְהָיָה כִּי תִקְרְאֵנָה מִלְחָמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׁנֵאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ"

אומרים המפרשים, שפסוק זה רומז על דברי חז"ל, שאומרים, **שהשטן** מקטרג על האדם בשעת ספנה (תלמוד ירושלמי שבת ב, ה). שכן, "כי תקראנה מלחמה" – בשעת ספנה, אז **השטן** "...נוסף גם הוא על שנאינו" – מצטרף גם הוא לכל שנאינו (=אלו אותם **משחיתים** שבראנו בחטאינו), "ונלחם בנו" – וביחד איתם מקטרג עלינו.

לכן צריכים אנו להיזהר מאד, שלא להיכנס למקום ספנה, כמו שאמרו חז"ל (קיצור שולחן ערוך סימן לג, סעיף ז): "יזהר (האדם) מכל (ה)דברים המביאים לידי ספנה, כי ספנתא חמירא מאיסורא (=ספנה חמורה מאיסור). וכן אסור לילך בכל מקום (שיש בו) ספנה, כגון: תחת קיר נטוי, ועל גשר רעוע, ולא יצא יחידי בלילה, ולא ישן יחידי בחדר בלילה". כל זאת, כדי לא לתת **לשטן** שום עילה לקטרג עלינו חס וחלילה.

ועוד בענין המלחמה כנגד **השטן**, הוא היצר הרע, אומרים חז"ל: בכל מצות התורה יש שתי משמעויות: **אזהרה** והבטחה. ניקח לדוגמא את הציווי (דברים כג, י) "ונשמרת מכל דבר רע", ודרשו על זה חז"ל: "שלא יהרהר אדם ביום, (ו)יבוא לידי טומאה (=קרי) בלילה". אולם, באזהרה זו לאדם, שישמור על מחשבותיו, יש פאן גם **הבטחה** – התורה מבטיחה שאם תרצה ותבחר בכך, אז "ונשמרת מכל דבר רע" – תשמר משמים מכל דבר רע, ולא תבוא לידי הרהור רע. וזהו הסיוע שהקב"ה נותן לאיש ישראל בתמידות, כדי שיוכל להתגבר על יצרו, בבחינת "בראתי יצר רע, בראתי לו תורה תבלין (=כתרופה)".

ולפי זה מבוארים דברי ה"נעם אלימלך", שכתב ב"צעטיל קטן": "מיד כשיבוא (לאדם) מחשבה רעה מניאוף, יאמר כמה פעמים (את הפסוק) "ונשמרת מכל דבר רע"... (או) כשיבוא (מקרה העבירה) חס וחלילה לידו... (כגון) הסתכלות רעה (אשה בלבוש לא צנוע)... יאמר מיד (את) הפסוק (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם". פיון שעל-ידי אמירת המצוה, כפי שהיא כתובה בתורה הקדושה, מתעוררת **ההבטחה** שיש בפסוק זה, ואז יוכל האדם לקבל עזרת שמים בשמירת אותה מצוה.

וזהו שאומר דוד המלך (תהילים סב, יב-יג): "אחת דבר אלקים, שתיים זו שמעתי, כי עז לאלהים, ולך אדני חסד, כי אתה תשלם לאיש כמעשהו". "אחת דבר אלקים" – כשהקב"ה נתן את מצות התורה לישראל, הוא דבר רק דיבור אחד, אולם "שתיים זו שמעתי" – באמת יש שתי משמעויות בכל מצוה: **אזהרה והבטחה**. "כי עז לאלהים" – זהו הכח והעז שהקב"ה נותן לבני ישראל כדי שיוכלו להתגבר על היצר הרע, ואלקים את מצות ה' יתברך, "ולך אדני חסד" – חסד גדול עושה הקב"ה עמנו, בכך ש"כי אתה תשלם לאיש כמעשהו" – הוא יתברך משלם לאדם "כמעשהו" – כאילו האדם עשה את כל המצוה לבדו, וללא סיוע משמים. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה..."

על הכתוב, "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו", כתב "בעל הטורים": "את יעקב איש", סופי תיבות "שבת". וצריכים אנו להבין ענין זה. שכן, וכי מה הקשר של "את יעקב איש" **לשבת** קדש? ונראה לבאר ענין זה על-פי מה שאמרו חז"ל (שבת פט): "אמר רבי יוחנן: ראוי היה יעקב אבינו לירד למצרים בשלשלאות של ברזל, אלא שזכותו גרמה לו, דכתיב (הושע יא): 'בחבלי אדם אמשכם בעבותות אהבה...'".

אם כן, יש לנו לשאול, אם זכותו של יעקב אבינו היא שעמדה לו, ולא ירד הוא לגלות מצרים בשלשלאות של ברזל, איזו זכות עמדה (=היתה) לכל אנשי ביתו (=בניו, נכדיו וכל אשר להם)? ויש לומר, שהנה, אמרו חז"ל, שכל השומר **שבת** כהלכתה נצל משלש פורענויות, וזוכה לנחלת יעקב אבינו,

כמו שכתוב בגמרא (שבת קיח'): "אמר רבי יוחנן, משום רבי יוסי: כל המענג את השבת, נותנין לו נחלה בלא מצרים, שנאמר (ישעיה נח'): 'אז תתענג על ה'... והאכלתיך נחלת יעקב אביד'... רב נחמן בר יצחק אמר: ניצול משעבוד מלכיות..."

על-כן, יש לומר, שזכות השבת, ששמרו כל יוצאי ירד יעקב, היא שעמדה להם, ובזכותה זכו הם לנחלת יעקב אבינו. וכמו שיעקב לא ירד למצרים בשלשלאות של ברזל, אף הם לא ירדו. וזהו שכתב "בעל הטורים": "את יעקב איש" – סופי תיבות "שבת". כלומר, מה היתה הזכות של "את יעקב איש וביתו", שלא ירדו בשלשלאות של ברזל למצרים? והתשובה, כפי שבארנו לעיל, היא, זכות שמירת השבת כהלכתה.

"ואתכם לקח ה' ויוצא אתכם מכור הברזל ממצרים להיות לו לעם..."

האר"י הקדוש אומר, שתכלית ירידת ישראל לגלות מצרים היתה כדי שישאל יודפכו שם מכל סיג ופגם, כמו שכתוב (דברים ד', כ'): "ואתכם לקח ה' ויוצא אתכם מכור הברזל ממצרים..." וכל זאת, כדי להכין את ישראל לקראת קבלת התורה.

רמז לדברי האר"י אנו מוצאים בפתיחת הפרשה בהתחלת הגלות, שם מתקבלת המלה "תורה", בקפיצות של 49 אותיות בדיוק – וזאת, כדי לרמוז שקבלת התורה היתה לאחר 49 יום מיציאת מצרים.

"ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו:

ראובן שמעון לוי ויהודה: יששכר זבולן ובנימין: דן ונפתלי גד ואשר:

ויהי כל נפש יצאי ירד יעקב שבעים נפש ויוסף היה במצרים:

וימת יוסף וכל אחיו וכל הדור ההוא."

"ואלה שמות בני ישראל" (א' א')

דורשי רשומות מוצאים במלה "שמות" רמז לפי נוטריון (=ראשי-תיבות) לשלש המצות הבאות: שבת, מילה תפילין. שלש מצות אלו מצוינות, בכך שהתורה קוראת להן "אות". על השבת נאמר: "כי אות הוא ביני וביניכם". על מצות המילה נאמר: "ונמלתם את בשר ערלתכם, והיה לאות ברית ביני וביניכם" (בראשית יז, יא'). ועל מצות תפילין נאמר: "והיה לאות על ידכה ולטוטפת בין עיניך" (שמות יג, טז').

ראוי לציין, כי מאז היותנו לעם ועד היום הזה, אנחנו דבקים במסירות נפש בקיום שלש מצות אלו, המשמשות כמעין שלט, המבליט את ייחודינו משאר עמי העולם. וכבר אמרו חז"ל במדרש מכילתא (לא', טז'): "כל דבר שנתנו ישראל נפשם עליו... נתקמו בידם, ואין ניטליו" (=אינם נלקחים מהם לעולם).

"הסנה בער באש והסנה איננו אכל"

על הכתוב בפרשה, "הסנה בער באש והסנה איננו אכל", כתב ראש ישיבת פורת יוסף, רבי יהודה צדקה זצוק"ל זיע"א, בספרו "קול יהודה", ש"הסנה בער באש" רמז לעם ישראל. שכן, יש תקופות שעם ישראל בוער באש – הרדיפות והצרות כסנה הזה הבוער באש. אבל, מוסיף רבי יהודה צדקה: אל לנו להתיאש מכך, כי "הסנה איננו אכל" – עם ישראל חי וקיים בזכות התורה הקדושה. (עד כאן לשונו הקדושה).

ועל "הסנה בער באש... איננו אכל", מובא בספר "עדות" על השואה (עמוד 244), סיפורת של ילדה במחנה ברגן בלזן של הצורר הגרמני: "תשעה באב תש"ד, במחנה ברגן בלזן, זו הפעם הראשונה שכל תושבי המחנה קבלו עונש: היום אין אוכל! לא למבוגרים! לא לנשים! ולא לילדים! אמא בשלה דיסה במים עבור אחותי הקטנה, בתיה, בת הארבע. ברגע האחרון תפסו אותה, והחליטו להעמידה למשפט.

המשפט של אמא נקבע לליל שבת, פרשת (ואתחנן), הפטרת "נחמו" תש"ד. התובע הגרמני הפריז כדרכו בהאשמות שוא, ואמא ותרה על זכותה להכחיש את ההאשמות, ואף ותרה על זכות הסנגור לבקש הקלה בעונש, כך שפסק הדין היה נורא: "שלילת מנות הלחם ליומים". וכל זאת על בישול לתינוקות בת ארבע! למחרת שאלתי את אמא, מדוע לא נצלה את זכותה להכחיש חלק מההאשמות? אמא לא נתנה תשובה, אלא רק ראיתה נרגשת מאד. וכששאלתי שנית, השיבה אמא: "שמתי לב, שחוץ מהשופטים ומהתובע היה שם יהודי שרשם פרוטוקול. כך, שבודאי כל מלה שהייתי אומרת היתה נרשמת על-ידי יהודי בליל שבת. לכן שתקתי. מוטב לרעוב עוד קצת, ובלבד שלא לגרום ליהודי שיכתוב ויחלל את השבת". (לא יאומן איזו מסירות נפש על קדושת השבת).

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

“כֹּה אָמַר ה' זְכַרְתִּי לְךָ חֶסֶד נְעוּרֶיךָ אֲהַבֵּת כָּל־יְלֻדְתֶיךָ לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בַּמִּדְבָּר בְּאַרְצָךְ לֹא זָרָעָה” (מתוך הפטרה)

פְּרִשְׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁמוֹת

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 16:06

עֵרַב שַׁבַּת יו' טַבַּת תַּשַּׁע"ד (20.12.13)

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 17:19

הַפְּטָרָה: "דְּבַרֵי יְרֵמְיָהוּ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

“בְּנֵי צִיּוֹן”

“וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם” (א' א')

חז"ל אומרים, כי קריאת ספר תהילים היא סגולה לתיקון **פגם הברית** (=פגם המילה), ודבר זה רמוז בסופי התיבות של הפסוקים הבאים: “וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים” – סופי התיבות “תהלים”. וסופי התיבות של “בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם” מצטרפים ל“מילה”, ובנוסף: “מִצְרַיִם אֵת יַעֲקֹב אִישׁ וּבֵיתוֹ” – סופי תיבות “תשובה”, לומר לך שכל הרוצה לעשות תשובה על **פגם הברית/המילה** – יקרא תהילים.

עוד מובא בכתבי האר"י זצ"ל (שער רוח הקודש כו'): כי בפרשיות התורה, המספרות על גלות מצרים, יציאת מצרים ומתן-תורה, יש סגולה גדולה לתיקון כל **החטאים** של האדם, ובפרט על עון **פגם הברית**, ונתנו חז"ל על כך סימן בדברי הנביא ירמיהו (ג', יד'): “שׁוּבוּ בָנִים שׁוֹבְבִים”. “שׁוֹבְבִים” – ראשי תיבות: שְׁמוֹת וְאֵרָא בֵּא בְּשַׁלַּח יָתְרוֹ מִשְׁפָּטִים. (בשנה מעוברת, מוסיפים גם את פרשיות תרומה ותצוה).

ומבאר האר"י הקדוש ענין זה ואומר: שְׁנֵשְׁמוֹת יִשְׂרָאֵל שִׁירְדוּ לְגִלוֹת מִצְרַיִם הָיוּ גִלְגוּל שֶׁל דוֹר הַמְּבוּל, שֶׁהִשְׁחִיתוּ דְרָכָם בְּעוֹן עֲרִיּוֹת – **פגם הברית**, וכן גלגול של דור הפלגה, שחטאו **בעבודה זרה**. וכדי לתקנם, גזר ה' על נשמות אלו שיתגלגלו למצרים, לכור הברזל, ושם, על-ידי הסבל הגדול של קושי השעבוד שהיה להם, הם יודככו ויגיעו לתיקונם.

והנה, כאשר נתבונן, נראה שהעונש שנענשו בני ישראל במצרים היה מידה כנגד מידה על **חטאיהם** בגלגולים הקודמים. ולכן, לפי שבדור המבול חטאו בהשחתת זרעם, גזר פרעה להשחית/להמית את זרעם, כפי שכתוב: “כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיְאֲרָה תִשְׁלִיכֶהוּ”. וכנגד מה שחטאו בדור הפלגה ב-“הָבָה נִלְבְּנָה לְבָנִים” (בראשית יא', ג'), נגזר עליהם: “וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם...בְּחֹמֶר וּבִלְבָנִים”. וכנגד מה שבנו עיר ומגדל, נגזר עליהם לבנות “ערי מסכנות לפרעה את פתם ואת רעמסס”.

על-פנ, אומרים חז"ל, שקריאת פרשיות אלו, של גלות מצרים ויציאת מצרים, מסוגלת לתשובה, ויש בכוחה לתקן את **העונות** הכי גדולים, ובפרט חטא **פגם הברית**, שבו פגמו דור המבול, ונדככו במצרים. ועוד מוסיפים חז"ל, שבכתוב “וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים” – סופי התיבות מצטרפים למלה “תהלים” – רמזה לנו התורה שגם קריאת ספר תהילים מסוגלת לתקן את עון פגם הברית, כפי שאומרים חכמי ישראל (עבודה זרה ה'): אמר ר' יוחנן, משום (=בשם) רבי שמעון בר יוחאי: לא היה ראוי דוד לאותו מעשה עם בת שבע, ולא היו ישראל ראויים לאותו מעשה של חטא העגל.

ואם כך, מדוע נכשלו בחטאים אלו? – לומר לך שגזירת המלך (=הקב"ה) היתה, כדי לתת פתחון-פה לשבים בתשובה: אם חטא היחיד – אומרים לו: לך לדוד המלך, ולמד ממנו שאף שחטא בפגם הברית עם בת שבע – עשה תשובה. ואם חטאו צבור, אומרים להם: למדו מבני ישראל, שלמרות שחטאו בעגל – עשו הם תשובה. רואים אנו מדברי חז"ל כי מה שחטא דוד המלך בחטא בת שבע היה גזירת המלך – הקב"ה – להורות תשובה ליחיד. ואומרים חז"ל, שדוד המלך חבר את ספר תהילים כדי לתקן את חטא פגם הברית שחטא עם בת שבע. ולכן קריאת ספר תהילים היא סגולה מיוחדת לאדם הרוצה לעשות תשובה על שפגם במילתו, ולתקן חטאות נעוריו.

והנה, מצינו על-כך ביאור נפלא מהגה"ק רבי אלימלך מדינוב זיע"א, בספרו “אגרא דפרקא”: “קבלתי (מרבתי), (שכדי) להמתיק (את) **הדינים והגבורות**, (צריך האדם) לגמור כל ספר תהילים, (ודבר זה) נרמז בפסוק (תהלים קו', ב'): ‘מִי יִמְלֵל גְבוּרוֹת (=דינים) ה'...’ מי שירצה לכתוש ולמולל (=להכניע) הגבורות (=הדינים) – ישמיע כל תהילתו” – דהינו, (יקרא) כל ספר תהילים”.

וְכֵן כָּתַב הַמְּקוּבָּל הָאֱלֹקִי רַבִּי צְבִי הִירֵשׁ מְזִידִישׁוּב, בְּסִפְרוֹ "עֲטַרְתַּ צְבִי" (פִּרְשֵׁת וַיְחִי קִבְט') : "קִבְּלָתִי מִרְבוּתִי... מִי שְׂרוּצָה לְמוֹלֵל (=לְהִכְנִיעַ) וּלְשֹׁבֵר אֶת הַדִּינִים... אִזּוֹ 'שְׂמִיעַ כָּל תְּהִלָּתוֹ' – יִקְרָא סֵפֶר תְּהִלִּים מֵרֹאשׁ וְעַד סוֹף מִבְּלֵי הַפֶּסֶק, וּבִזְוָה מִמְּתִיק וּמִמְּלֵל כָּל הַדִּינִים". (עַל פִּי "אוֹרֵה שֶׁל תּוֹרָה" לְהֵרָה" ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)

"שְׁלֵא יִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמְּלַעֲיָגִים"

אָמְרוּ חו"ל (בַּמְדַּבֵּר רַבָּה כ', כ"ב): "בְּזִכּוֹת אֲרַבְעָה דְּבָרִים נִגְאָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים: (עַל) שְׁלֵא שִׁינּוּ אֶת שְׁמֵם, לֹא שִׁינּוּ אֶת לְשׁוֹנָם (=שְׁפָתָם), שְׁלֵא הִיָּתָה בְּהֵם לְשׁוֹן הָרֶעַ, וְשְׁלֵא שִׁינּוּ אֶת לְבוּשָׁם".

לְפִי זֶה רוֹאִים אֲנִי, שֶׁעַם יִשְׂרָאֵל זָכָה לְהִיגָאֵל מִמְצָרִים בְּעֵיקָר בְּגִלְלַת שְׁמִירַת הַחִיצוֹנִיּוֹת (לְשׁוֹן, שֵׁם, לְבוּשׁ), אֲשֶׁר, לְכַאוּרָה, הִיא נִחְשָׁבֶת לְמִצְוָה קְלָה, אִם בְּכֻלָּל.

וְלַעֲיוּמַת זֹאת, מִצְוָה חֲשׁוּבָה וּבְסִיסִית כְּמוֹ בְרִית מִיָּלָה, בְּטֻלוֹ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹבָא (שְׁמוֹת רַבָּה א', ח') עַל הַפְּתוּב "וַיִּקָּם מֶלֶךְ חֲדָשׁ עַל מְצָרִים": רַבֵּן פְּתַחוּ (=אָמְרוּ): "בֵּה' בְּגָדוּ כִּי בָנִים זָרִים יִלְדוּ" ... לְלַמְדָּה, שְׁכַשְׁמַת יוֹסֵף הַפְּרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת בְּרִית הַמִּיָּלָה, וְאָמְרוּ: נִהְיָה כְּמוֹ הַמְצָרִים.

נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׂאֵלָה, כִּי־צַד יִתְכַן שְׁמַצֵּד אֶחָד הַפְּרוּ יִשְׂרָאֵל בְּמְצָרִים אֶת בְּרִית הַקֹּדֶשׁ וּבְטֻלוֹ מִצְוָה בְּסִיסִית, וּמִצַּד שְׁנֵי מִצְאוֹ חו"ל זְכוּיּוֹת בְּהַתְּנַהֲגוֹת יִשְׂרָאֵל בְּמְצָרִים בְּשְׁמִירַת הַחִיצוֹנִיּוֹת (לְשׁוֹן, שֵׁם, לְבוּשׁ), שֶׁהִיא הַתְּנַהֲגוֹת שְׂאִינָה מְחֻיָּבֶת עַל-פִּי הַהֲלָכָה, וּבְזִכּוֹת אוֹתָהּ הַתְּנַהֲגוֹת זְכוּ לְהִיגָאֵל?

לְמִדָּם אֲנִי מִכַּאן יְסוּד חֲשׁוּב: יְהוּדִי, אֲפִילוֹ שִׁיקִים כָּל תְּרִי"ג מִצְוֹת לְפִרְטִיָּהּ וּלְחֻמוֹרֵתֶיהָ, אִם הוּא מְסַתֵּיר אֶת יְהוּדוּתוֹ, וּמִתְבַּיֵּשׁ בָּהּ, אֵין הוּא רְאוּי לְזִכּוֹת לְגֵאוּלָּה. לְפִיכֵךְ, אֲפִילוֹ כְּאֲשֶׁר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּטֻלוֹ מִצְוָה כַּחֲשׁוּבָה כְּבְרִית מִיָּלָה, (שְׁזוּהִי מִצְוָה חֲדָה-פְּעֻמִּית, וְהִיא מוֹסַתֶרֶת מֵעֵינַי כָּל) אֲבָל לֹא הַתְּבַיֵּשׁוּ בְּמוֹצָאָם, וְשִׁמְרוּ עַל שְׁמוֹתָם, לְשׁוֹנָם וּלְבוּשָׁם לְעֵינַי כָּל – זְכוּ הֵם לְגֵאוּלָּה.

וְלְדוּגְמָא נִרְאָה אֶת הַהֲבִדֵּל בֵּין יוֹסֵף הַצַּדִּיק לְבֵין מֹשֶׁה רַבֵּנוּ, שֶׁעֲלִיהֶם אוֹמְרִים חו"ל, שִׁיּוֹסֵף זָכָה שֶׁעֲצֻמוֹתָיו נִכְנָסוּ לְקַבּוּרָה בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְאִילוֹ מֹשֶׁה רַבֵּנוּ לֹא זָכָה לָכֵךְ, וּמִדּוּעַ? מִפְּנֵי שֶׁמֹּשֶׁה הִסְתִּיר אֶת יְהוּדוּתוֹ בְּזִמְנֵי פְּגִישָׁתוֹ עִם בְּנוֹת יִתְרוֹ, בְּכֵךְ שֶׁשָּׂתַק כְּשֶׁאָמְרוּ בְּנוֹת יִתְרוֹ "אִישׁ מְצָרִי הֲצִילָנוּ". לְעוֹמְתוֹ יוֹסֵף הַצַּדִּיק, לֹא הִסְתִּיר זֹאת, וְלֹא כִּפֵּר כְּשֶׁאָמְרָה עָלָיו גְּבִירָתוֹ "רְאוּ הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עֵבְרִי".

לְכֵן כָּל הָאוֹמְרִים "הִיָּה יְהוּדִי בְּבִיתְךָ וְאָדָם בְּצֵאתְךָ" אֵינָם רְאוּיִים לְגֵאוּלָּה, כִּי לְפַעְמִים הַסְּמָל הַחִיצוֹנִי חֲשׁוּב לְפָנֵי ה' יִתְבַּרְךָ יוֹתֵר מִמִּצְוֹת בְּסִיסִיּוֹת, וְזֹאת לְמַרְוֹת שֶׁהַסְּמָל אֵינּוּ מוֹפִיעַ כָּלֵל בְּהֲלָכָה!

גַּם כִּיּוֹם אֲנִי רוֹאִים שֶׁהַסְּמָל שֶׁל חֲבִישַׁת כֶּפֶה הוּא חֲשׁוּב יוֹתֵר מִמִּצְוֹת רַבּוֹת, לְמַרְוֹת שְׁחֲבִישַׁת כֶּפֶה לֹא כְּתוּבָה בְּשִׁלְחַן עֲרוּךְ, כִּי עֲצָם חֲבִישַׁת הַכֶּפֶה מְסַמְּלֶת שֶׁחֲחֻבֵּשׁ אוֹתָהּ הוּא יְהוּדִי גָּאֵה בִּיהוּדוּתוֹ, וְאֵינּוּ מִתְבַּיֵּשׁ מִפְּנֵי הַמְּלַעֲיָגִים עָלָיו. (מְדַרְשׁ אוֹר חֲדָשׁ)

"וַיְהִי כִּי יִרְאוּ הַמִּיֻּלְּדֹת אֶת הָאֱלֹהִים" (א' כ"א)

רַבִּי זָאב צ'צ'יק סִפֵּר בְּשֵׁם יְהוּדִי זָקֵן מוֹפְלָג, שֶׁזָּכָה לְהַפְּכִיר אֶת אֶחָד מִתְּלִמְדֵי הַ"קְצוֹת הַחֲשׁוֹן", וְכֵךְ סִפֵּר הַתְּלִמִּיד לְאוֹתוֹ זָקֵן מוֹפְלָג: בְּסוֹף לִימוֹדֵי אֶצֶל מוֹרֵי וְרַבִּי, בְּעַל "קְצוֹת הַחֲשׁוֹן", לְפָנָי שְׁנִסְעֵתִי הַבֵּיתָה, נִכְנָסְתִּי אֶל הַקֹּדֶשׁ פְּנִימָה, כְּדִי לְהַתְּבַרְךָ בְּבִרְכַת פְּרִידָה מְרַבִּי, בְּעַל "קְצוֹת הַחֲשׁוֹן". כְּשֶׁנִּכְנָסְתִּי וְאָמַרְתִּי לְרַבִּי שְׁבָאֲתִי לְהִפְרֹד, לֹא אָמַר לִי מְאוּמָה, אֲלָא רַק תָּפַס אֶת יָדִי בִּידוֹ הַקְּדוּשָׁה, וְהַחֵל לֹאמַר בְּקוֹלוֹ הַמְּתוֹק מְלֶה בְּמִלָּה: "שְׂמַח בְּחֹר בְּיִלְדוּתְךָ, וַיִּטְיַבְךָ לְבָבְךָ בְּיָמֵי בְּחוֹרוּתְךָ, וְהִלֵּךְ בְּדַרְכֵי לְבָבְךָ וּבְמַרְאֵה עֵינֶיךָ" (קֹהֶלֶת י"א, ט'), וְכַאֵן הִפְסִיק לְרַגֵּעַ קֹט מוֹרֵי וְרַבִּי, בְּעַל "קְצוֹת הַחֲשׁוֹן", וּמִיד הַמְּשִׁיךְ וְהַחֵל לְזַעוֹק בְּקוֹל גְּדוֹל אֶת הַמְּשִׁיךְ הַפְּסוּק, כְּשֶׁהוּא מְנַעֵנֵעַ בְּחוֹזְזָה אֶת יָדִי, וּמוֹשֵׁךְ וּמְטַעֵם אֶת הַמְּלָה: "וְ...ד...ע...!" – כְּשֶׁפָּנִי הִסְתַּוְרוֹת בּוֹעֲרוֹת כְּלִפְיָדִי אֲשֶׁ – "כִּי...עַל...כָּל...אֱלֹהִים...יְבִיאָךְ...הָאֱלֹקִים... בְּמִשְׁפָּט... – וְסִיִּים הַתְּלִמִּיד אֶת סִיפּוּרוֹ לְאִישׁ הַזָּקֵן, וְאָמַר לוֹ: שְׁנִים עַל גְּבִי שְׁנִים עָבְרוּ מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם שֶׁבּוּ נִפְרַדְתִּי מִמוֹרֵי וְרַבִּי, בְּעַל "קְצוֹת הַחֲשׁוֹן", אֲךָ הַפְּחַד שְׁלִי מְלַעְבוֹר חֲלִילָה עַל עֵבְרָה, וְאֲפִילוֹ נִדְנוּד קָל שֶׁל עֵבְרָה, הוּא אִיוֹם וְנוֹרָא, כִּיּוֹן שְׁכָל הַזְּמַן מְהַדְּהֵד בְּאוֹנֵי קוֹל זַעֲקַת בְּעַל "קְצוֹת הַחֲשׁוֹן", הַזּוֹעֵק: "וְ...ד...ע...! כִּי...עַל...כָּל...אֱלֹהִים...יְבִיאָךְ...הָאֱלֹקִים...בְּמִשְׁפָּט..."

שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל! נֹא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!